

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Təqaüdcülər
Üçün gedışhaqqı
azaldılır? -
hazırlıq
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25 sentyabr 2025-ci il Cümə axşamı № 172 (8782) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident BMT-də yüksək səviyyəli görüşlər keçirdi

Dövlət başçısı ilə ABŞ lideri arasında səmimi dialoq oldu

yazısı səh.5-də

Zəfərə aparan yolun 5 ili - Azərbaycanın növbəti hədəfi

yazısı səh.4-də

Paşinyana qarşı daha bir partiya - "goreşənlər" çoxalır...

yazısı səh.8-də

Bakıdan İrəvana jest: onlar təhvil veriləcəkmi?

yazısı səh.6-da

Sərhədlər bu xəritə üzrə çəkiləcək - yeni gəlişmə

yazısı səh.8-də

Ağrıdağdan sonra növbədə Göyçə! İrəvanda panika

yazısı səh.9-da

Agentlikdən xəbərdarlıq: Müəllimlər gününə pul yığılması...

yazısı səh.2-də

Gec evliliyin sirri analarmı? - sosioloq deyir ki...

yazısı səh.15-də

Ölkədə silah əməliyyatı - artan təhlükə

yazısı səh.3-də

Turist axınında bir milyon azalma - çıxış yolu

yazısı səh.12-də

"Şəhər içində şəhər" layihəsi Bakıya nə vəd edir? - gözlənti

yazısı səh.14-də

BAKIDA ÜÇLÜ GÖRÜŞ: RUSİYA RƏSMİSİ DƏ GƏLİR - "BUZLAR ƏRİYİR"?

Şimal və cənub qonşularımızla Araz dəhlizinin reallaşması sürətlənir; masada Zəngəzur da var...

yazısı səh.7-də

Paytaxtı çənginə alan özbəşinə tikintilər - xəbərdarlıq

Deputat tikinti sahəsində qanunsuzluqların artdığını açıqladı, hüquqşünas isə iki səbəb göstərdi: daşınmaz əmlak reyestrinin qapalı olması və...

yazısı səh.10-da

Azər Badamov:
"Gəncləri yoldan çıxaran qüvvələr var"

yazısı səh.15-də

Tramp
Zelenskiyə
"vur" əmri
verdi,
Avropaya isə...

yazısı səh.13-də

Borçalı fəalı:
"Getsin o şilləni gürcü nazirə vursun"

yazısı səh.11-də

Aeroportda taksi məsələsi böyüdü, ombudsman müraciət hazırlayır

Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanında taksi xidmətində yaranmış vəziyyətin bərabərlik hüququnun təmini baxımından monitorinq aparılıb.

Ombudsman Aparatından APA-ya verilən xəbərə görə, Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Aparatının əməkdaşları tərəfindən Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanında 10 sentyabr 2025-ci ildən taksi xidmətinin həyata keçirilməsi sahəsində tətbiq edilən xüsusi tarif siyasəti nəticəsində yaranmış vəziyyətin bərabərlik hüququnun təmini baxımından monitorinq aparılıb.

Monitorinq nəticəsində müəyyən olunub ki, yeni qaydalar qiymətlərin süni şəkildə artırılmasına, sərnişinlərin seçim imkanlarının məhdudlaşdırılmasına, lisenziyalı taksi xidməti göstərən şəxslərə bərabər imkanların yaradılmamasına, sürücülərin iqtisadi itkilərlə üzləşməsinə və sosial narazılıqların yaranmasına səbəb olur.

Tətbiq edilən yeni tarif siyasəti Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinin (Bərabərlik hüququ) və 59 maddəsinin (Azad sahibkarlıq hüququ), habelə Rəqabət Məcəlləsinin müddəalarına uyğun gəlmir.

Ombudsman tərəfindən vətəndaşların konstitusion hüquqlarının təmini, tariflərin şəffaf və ədalətli mexanizm əsasında formalaşdırılması, bütün lisenziyalı taksi xidmətləri üçün bərabər imkanların yaradılması, rəqabət mühitinin qorunması istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə aidiyyəti dövlət qurumlarına monitorinqin nəticələri ilə bağlı müraciət ünvanlanacaq.

“Gizir Xanı” dəfn edildi

Ağdam rayonunda mina partlaması nəticəsində həlak olan ehtiyatda olan gizir Səyyaf Əhmədov (“Gizir Xanı”) dəfn olunub.

APA-nın Qarabağ bürosu xəbər verir ki, “Gizir Xanı” Ağdamın Üçöğlən kəndi ərazisində qəbiristanlıqda torpağa tapşırılıb.

İlhəmə Elşadqızına hökm oxundu

TikTok-da əxlaqsızlığın təbliğinə qarşı keçirilən əməliyyatlarla bağlı həbs olunan sair İlhamə Elşadqızı barəsində olan cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb. APA xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Anar Sadıqovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə sənədlər tədqiq olunub.

Sənədlərin tədqiqi zamanı təqsirləndirilən şəxsin saxlanılması, evində aparılan axtarışı əks etdirən videogörüntülər nümayiş olunub. Daha sonra məhkəmə istintaqının yekunlaşdığı elan olunub.

Daha sonra dövlət ittihamçısı çıxış edib. Prokuror təqsirləndirilən şəxsin 4 il 6 ay müddətə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilməsini istəyib.

Təqsirləndirilən şəxsin vəkili cinayət işini əsassız adlandıraraq məhkəmədən müvəkkilinə bəraət verilməsini istəyib.

Təqsirləndirilən İlhamə Elşadqızı son sözüündə ittihamları qəbul etmədiyini bildirib və məhkəmədən ona bəraət verilməsini xahiş edib.

Məhkəmə qərar qəbul etmək üçün müşavirə edib. Müşavirədən sonra hökm oxunub. Hökmə əsasən, təqsirləndirilən şəxs 3 il müddətə azadlıqdan məhrum edilib.

Qeyd edək ki, İlhamə Elşadqızına Cinayət Məcəlləsinin 234.1-1 (Satış məqsədi olmadan külli miqdarda qanunsuz narkotik vasitələr və ya psixotrop maddələri saxlama və ya daşıma) maddəsi üzrə ittiham irəli sürülüb.

TikTok əməliyyatları çərçivəsində aparıcı Azer Zahid, Abdullayev Emin və Rəşad qardaşları və digərləri saxlanılıb. Onların barəsində həbs qərarı çıxarılıb. İlhamə Elşadqızı aparıcı Azer Zahid tərəfindən “tikToker”lərin iştirakı ilə təşkil olunan yarışmalarda iştirakçı olub.

Agentlikdən xəbərdarlıq: Müəllimlər gününə pul yığılması...

Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi 5 Oktyabr - Beynəlxalq Müəllimlər Günü ilə əlaqədar xəbərdarlıq edib. Agentliyin açıqlamasında bildirilir ki, Elm və Təhsil Nazirliyinin Kollegiyasının müvafiq qərarı ilə “Təhsilverənlərin etik davranış Qaydaları” təsdiq edilib.

“Bu qaydaların əsas məqsədi təhsil müəssisələrində işgüzar, sağlam emosional və psixoloji mühitin təmin edilməsinə, vətəndaşların təhsil müəssisələrinə və təhsilverənlərə etimadının artırılmasına, təhsilverənlərlə təhsil prosesinin digər iştirakçıları arasında münasibətlərin idarə olunmasına, təhsilverənlərin nüfuzunun yüksəldilməsinə, təhsil müəssisələrinin fəaliyyətində səmərəliliyin və şəffaflığın artırılmasına və maraqların toqquşması-

nın qarşısının alınmasına nail olmaqdan ibarətdir.

Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, 5 Oktyabr - Beynəlxalq Müəllimlər Günü münasibətilə valideyn və şagirdlərin müəllimləri təbrik etməsi adı altında onlara hər hansı maddi və qeyri-maddi nemətlərin, qiymətli əşyaların hədiyyə edilməsi, bu məqsədlə pul yığılması və sair bu kimi neqativ halların baş verməsi qəti şəkildə qadağan edilir, - açıqlamada qeyd olunub.

Hakimi təhqir etdi, cinayət işi açıldı

Sumqayıtda məhkəməyə hörmətsizlik edən şəxs barəsində cinayət işi başlanıb. APA xəbər verir ki, Sumqayıt Kommersiya Məhkəməsində mübahisəyə baxıldığı zaman məhkəmə prosesi iştirakçılarından biri - cavabdeh tərəfin nümayəndəsi dəfələrlə əsassız vəsatətlər qaldıraraq işin gedişinə mane olub. Məhkəmənin qərarı ilə həmin nümayəndəyə prosesual davranış qaydalarını pozduğuna görə inzibati cərimə tətbiq edilib.

Daha sonra o, məhkəməyə təqdim etdiyi ərizədə hakimi təhqir edən ifadələr işlədib, bu hərəkəti ilə məhkəməyə açıq hörmətsizlik nümayiş etdirib. Belə ki, qeyri-etik davranış məhkəmənin nüfuzunu alçaltmaqla yanaşı, prosesual tərəflərin hüquqlarının müdafiəsinə də mane olub.

Məhkəmə baş vermiş halları nəzərə alaraq xüsusi qərardad qəbul edib və materialları müvafiq istintaq orqanına göndərüb. Aparılmış araşdırma nəticəsində nümayəndənin əməllərində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 289.2-ci maddəsi (Hakimə hörmətsizlik etmə) ilə nəzərdə tutulan cinayət tərkibi müəyyən edilib. Hazırda cinayət işi üzrə istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Babək körpüsündə ağır qəza: bir nəfər ölüb

Xətai rayonu, Babək prospekti ilə Məhəmməd Hədi küçəsinin kəsişməsində qeydə alınan qəza manevr etmə qaydalarını pozmağın nə qədər təhlükəli olduğunu göstərir. Daxili İşlər Nazirliyi Nəqliyyatı İntellektual İdarəetmə Mərkəzinin sürücülərə müraciətində bildirilib. Qeyd olunub ki, nəqliyyat vasitəsini idarə edərkən düzgün manevr etməmək bəzən ağır yol-nəqliyyat hadisəsi ilə nəticələnir: “Sürücünün həyatını itirdiyi bu hadisədən başqa sürücülər nəticə çıxarmalıdırlar. Müşahidələr göstərir ki, sürücülərin bir qismi hərəkət zamanı düzgün manevr etməirlər və ya manevr edən zaman sadəcə işıq siqnallarını yandırmaqla, üstünlüyün onlarda olduğunu zənn edirlər. Təəssüflər olsun ki, bununla özləri və digər nəqliyyat vasitələri üçün qəza riski yaradırlar.

Hər bir sürücü “Yol hərəkəti haqqında” Qanunun 42-ci maddəsinə nəzər salmalı, göstərilən qaydalara xüsusi diqqətlə yanaşmalıdır. Belə ki, sürücü hərəkətə başlamazdan, yerdəyişməzdən, dönməzdən, ötməzdən və dayanmazdan qabaq müvafiq istiqamətə dönmək üçün xarici işıq siqnallarının köməyi ilə, bunlar olmadıqda və ya nəsazlıq yarandıqda isə əl işarələri ilə siqnal verməlidir. Bu zaman manevr təhlükəsiz olmalı və hərəkətin digər iştirakçıları üçün maneə yaratmamalıdır.

Sürücü yerdəyişmə zamanı hərəkət istiqamətini dəyişmədən eyni səmtə gedən nəqliyyat vasitələrinə yol verməlidir. Eyni səmtə gedən nəqliyyat vasitələri yerdəyişməni eyni vaxtda edirlərsə, onda sürücü özündən sağdakı nəqliyyat vasitəsinə yol verməlidir. Eyni zamanda nəqliyyat vasitəsi sağa dönməkdən, hərəkət hissəsinin mümkün qədər sağ kənarına yaxın hərəkət etməlidir. Nəqliyyatı İntellektual İdarəetmə Mərkəzi sürücüləri yollarda qaydalara riayət etməyə və diqqətli olmağa çağırır”.

Şagirdi və xadiməni döydü, cəzasını aldı

Lənkəran rayonunda şagird və xadiməyə zorakılıq edən direktor müavininin görünləri yayılıb. Məlumat görə, hadisə M.Qarayev adına Zövlə kənd orta məktəbində baş verib. Modern.az məsələ ilə əlaqədar Lənkəran-Astara Regional Təhsil İdarəsi ilə əlaqə saxlayıb.

Sorğumuza cavab olaraq bildirilib ki, 11 mart 2025-ci il tarixində Lənkəran rayonu M.Qarayev adına Zövlə kənd tam orta ümumtəhsil məktəbinin məktəbdənkənar və sinifdən xaric tərbiyə işləri üzrə təşkilatçısı Qurban Sadıqov tərəfindən şagirdə və kiçik xidmətədiçi işçisinə fiziki zorakılıq davranışı iddiası əsasında Lənkəran-Astara Regional Təhsil İdarəsi tərəfindən araşdırma aparılıb.

Təlim-tədris prosesi zamanı belə halların yol-verilməzliyi nəzərə alınaraq, 17 aprel 2025-ci il tarixində məktəbin məktəbdənkənar və sinifdən xaric tərbiyə işləri üzrə təşkilatçısı Qurban Sadıqovla bağlanmış əmək müqaviləsinə xitam verilib.

Qeyd edək ki, təhsilverənlərin etik davranış qaydalarına əməl edilməsi, eyni zamanda şagirdlərin təhlükəsizliyi və psixoloji durumu daim diqqət mərkəzində saxlanılır, bu istiqamətdə zəruri maarifləndirmə işləri görülür.

Narkokuryerlik edənlər saxlanıldı

İmişli Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlərlə Abşeron rayon sakinləri Fuad Səlimov və Anar Süleymanov rayon ərazisində saxlanılıblar. DİN-in Mətbuat Xidmətinin Şirvan regional qrupundan verilən məlumata görə, onlardan 8 kiloqram marixuana və 1 kiloqram tiryək aşkarlanıb.

Saxlanılan şəxslər sosial şəbəkələrdə tanış olduqları şəxsiyyəti istintaqla araşdırılan İran vətəndaşına pul müqabilində narkokuryerlik etdiklərini bildiriblər. Faktla bağlı cinayət işi başlanılıb, F.Səlimov və A.Süleymanov barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Azərbaycanda elə gün yoxdur ki, polis əməkdaşları qanunsuz saxlanan silah-sursat aşkarlamasınlar. Bu barədə demək olar ki, hər gün rəsmi məlumat verilir. Məsələn, sentyabrın 23-də yayılan xəbərə görə, Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) əməkdaşları tərəfindən qanunsuz saxlanan odlu silah-sursatın aşkar olunaraq götürülməsi sahəsində əməliyyat və profilaktik tədbirlər davam etdirilib. Bildirilib ki, sentyabrın 22-də polis əməkdaşları paytaxt və respublikanın ayrı-ayrı rayonlarında 4 avtomat silahı, 1 tapança, 17 qumbara, 9 alışdırıcı, 1 partladıcı, 10 tüfəng, 21 patron darağı, 1842 ədəd müxtəlif çaplı patron və 3 ədəd süngü bıçaq aşkar edərək götürüblər.

Adnan Əhmədzaadə işində iki milyardlıq zərər?

Azərbaycanda son illərin ən ciddi iqtisadi və təhlükəsizlik cinayət işi üzə istintaq gedir. SOCAR-ın sabiq rəhbər müavini Adnan Əhmədzaadənin həbsi və ona qarşı irəli sürülən ittihamlar ölkədə və xaricdə geniş rezonans doğurub. Onun adı ətrafında milyard dollarlıq neft maxinasıyaları, beynəlxalq sanksiyaların pozulması, dövlətə xəyanət və geostrateji təxribatlarla birgə hallanır. Lakin işin təkcə Əhmədzaadə ilə bitmədiyi də bəllidir. İddialara görə, onunla sıx əməkdaşlıq etmiş şəxslər, o cümlədən iş adamı Anar Əlizadə və keçmiş yüksəkçinli SOCAR rəsmiləri də istintaqa cəlb olunacaq.

1978-ci ildə Bakıda doğulan Adnan Əhmədzaadə uzun illər boyunca SOCAR-ın müxtəlif strukturlarında, xüsusilə Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsində çalışıb. O, həmçinin SOCAR-ın törəmə şirkətləri ilə bağlı xarici ticarət, logistika və ixracat əməliyyatlarında əsas fiqurlardan biri kimi tanınıb. Son illərdə isə onun ofşor zonalarda müxtəlif şirkətlər quraraq neft və enerji ticarətində "gizli" sxemlər yaratdığı barədə məlumatlar üzə çıxıb. Ona qarşı irəli sürülən ittihamlar sıradan korrupsiya işi deyil. İddialara görə o, Qərbin sanksiyalarına məruz qalmış İran neftini beynəlxalq bazara çıxaraq yüz milyonlarla dollar gəlir əldə edib. Bundan başqa, ofşor zonalarda saxta şirkətlər vasitəsilə həm İran, həm də sonradan Rusiya neftinin mənsəyini gizlədərək, dünya bazarlarında qanunsuz satışlar təşkil edib. Əldə olunan gəlirləri Maltadakı, Liviyadakı və digər Avropa strukturlarındakı banklar vasitəsilə leqallaşdırıb.

Rusiyaya tətbiq olunan sanksiyalara baxmayaraq, Rusiya neftini saxta sertifikatlarla Avropaya satması da iddialar sırasındadır.

Onun həbsinə səbəb olan əsas ittiham kimi Azərbaycanın "Azeri Light" markalı neftinə xlorid tərkibli maddə qarışdırılması prosesində birbaşa məsuliyyət daşması göstərilir. İttihamlar təsdiqlənsə, dəqiqləşsə ki, bu cinayət Rusiyanın və ya digər dövlətin maraqları çərçivəsində həyata keçirilən bir əməliyyat olub, bu halda Adnan Əhmədzaadəni ağır cəza gözləyir.

Bu hadisədən sonra Azərbaycan nefti hər barelə görə təxminən 6,69 dollar ucuzlaşıb. Nəticədə Azərbaycanın neft ixracından təxminən 2 milyard dollar az gəlir əldə edəcəyi proqnozlaşdırılır. Bu, həm dövlət büdcəsinə, həm də Azərbaycanın beynəlxalq imicinə ağır zərbədir.

İctimai rəydə əsas suallardan biri budur ki, Adnan Əhmədzaadə təkbaşına hərəkət edib?

Bu qədər mürəkkəb, transsərhəd və strateji bir planı Adnan Əhmədzaadə tək həyata keçirə bilərdimi?

Gununesi.info bu işlə bağlı Anar Əlizadənin də ölkəyə çağırıldığı, ölkədən çıxışına stop qoyulması xəbərini yayıb. Anar Əlizadə xəbəri şərh etməyib. Anar Əlizadənin və hətta SOCAR-ın keçmiş rəhbərlərinin də işdə adlarının keçməsi iddiası var. Adnan Əhmədzaadənin istintaqa verdiyi ifadələrdə bəzi məqamların Anar Əlizadənin göstərişi ilə həyata keçirildiyini bildirdiyi deyilir.

Adnan Əhmədzaadəyə qarşı irəli sürülən ittihamlar xüsusilə külli miqdarda mənimsəmə və iqtisadi sahədə qanunsuz hərəkətləri əhatə edir. Bakı Səbəylə Rayon Məhkəməsi onun barəsində 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçib. Bu müddətdə istintaqın daha da dərinləşəcəyi və yeni şəxslərin də prosesə cəlb ediləcəyi gözlənilir.

Bu işin təkcə ölkə daxilində deyil, beynəlxalq miqyasda da nəticələri olacaq. İddia olunur ki, İran və Rusiya neftinin saxta yollarla satışı beynəlxalq sanksiyaların pozulmasıdır. Malta və Albaniya kimi ölkələrdə Əhmədzaadəyə bağlı olan strukturlar və neft yüklərinə qarşı araşdırmalar aparılır. Əgər sanksiyalarla bağlı pozuntular sübut olunarsa, bu, həm də beynəlxalq hüquqi məsuliyyət doğura bilər.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Ölkədə silah əməliyyatı - artan təhlükə

Az qala hər gün qanunsuz saxlanan silah-sursat aşkarlanır - vətəndaşlar bunu necə əldə edirlər?

Sentyabrın 18-də də polis əməkdaşları paytaxt və respublikanın ayrı-ayrı rayonlarında 4 avtomat silahı, 3 qumbara, 2 alışdırıcı, 2 tüfəng, 16 patron darağı və 2 min 62 ədəd müxtəlifçaplı patron aşkar edərək götürüblər. Sentyabrın 19-da da paytaxt və respublikanın ayrı-ayrı rayonlarında 3 avtomat silahı, 1 tapança, 10 qumbara, 18 alışdırıcı, 12 tüfəng, 17 patron darağı və 894 ədəd müxtəlif çaplı patron aşkarlanaraq götürülüb.

Ümumiyyətlə, təkcə sentyabr ayı üzrə hər gün belə faktlar aşkarlanıb. Qanunsuz saxlanan silah-sursat, yeni dövlət tərəfindən icazə verilməyən silah, onun hissələri, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmək, satmaq, saxlamaq və ya gəzdirmək cinayət məsuliyyəti yaradır. Bu fəaliyyətlərə qarşı tədbirlər görülür, çünki bunlar ictimai asayişin təmin edilməsi üçün təhlükə yaradır.

Maraqlıdır ki, bu qədər silah insanlarda haradandır? Onlar bunu necə əldə edirlər? Mühəribədən sonra saxlanmış silahların olması mümkündürmü?

Sabiq polis rəisi Mahmud Hacıyev "Yeni Müsavat"a deyib ki, odlu silahların, sursatın əhalidən yığılması və sənədləşdirilməsi asan proses deyib. Bu gün ölkədə silah əməliyyatlarının artması, təkcə statistika deyil, aparılan məqsədyönlü işlərin nəticəsidir: "Hər gün aşkar olunan avtomatlar, qumbaralar, partladıcı elementlər və minlərlə pat-

ron, sadəcə, rəqəm deyil. Bu, ictimaiyyətin təhlükəsizliyinə yönəlmiş addımların nəticəsidir. Mühəribə sonrası dövrlərdə belə hallar əksər dövlətlərdə müşahidə edilir. Əhalidə mühəribədən qalan silahların olması mümkündür. Lakin həmin silah-sursat nəzarətsiz qala bilməz. Hər bir saxlanmış, dağıdılmamış və ya uçotdan çıxarılmamış silah potensial təhlükədir. Buna görə döyüş sursatlarının məhv edilməsi, inventarizasiyası və sənədləşdirilməsi prioritetdir".

Mahmud Hacıyev deyib ki, silahların mənbəyi fərqlidir: "Qanunsuz silah ticarəti, sərhəd nəzarətindən kənar keçirilmə və s. hallar mümkündür. Polis, sərhəd xidmətləri, gömrük və digər qurumlar bunun qarşısını alırlar. Ona görə də əhali arasında profilaktika işləri gücləndirilməli, iş aparılmalı, silahın qanunsuz yolla əldə edilməsinin sosial və iqtisadi səbəbləri araşdırılmalıdır. Məktəbdən başlayaraq vətəndaşlara hüquq və məsuliyyət barədə maarifləndirmə lazımdır. Burada vətəndaş-polis əməkdaşlığı şərtidir. Qanunvericilikdə çatışmazlıqlar və cəza mexanizmləri gözəndən keçirilməlidir. Qanunsuz silah-sursatın əldə edilməsi və saxlanmasına qarşı cəzalar adekvat səviyyədə olmalı, eyni zamanda silahın qeydiyyatı və nəzarəti üçün effektiv mexanizmlər tətbiq edilməlidir. Amma sərt cəza təkbaşına nəticə verməz. Polisin bu istiqamətdə əmə-

liyyatları sistemlidir, daimi risk analizi əsasında daha da tədbiri əməliyyatlar aparılması da məqsədemüvafiqdir. Hər bir silah-sursat götürülməsi faktı analiz edilməli, kimlər vasitəçidir, silah-sursat hansı marşrutlarla gəlib-gedir kimi sualların cavabı tapılmalı, uyğun addımlar atılmalıdır.

Mahmud Hacıyev deyib ki, əllərdə silah olmasına baxmayaraq Azərbaycanda odlu silahın "qara bazarı" yoxdur: "Ancaq bu o demək deyil ki, silahlar yalnız qanunla müəyyən edilmiş şəxslərin əlindədir. Bir sıra məmurların, iş adamlarının təhlükəsizlik məqsədilə öz mülklərində silah saxlaması faktları var. Amma belə silahların hamısı qeydiyyatdan keçmiş silahlardır. Bu insanlar o qədər də ağılsız deyillər ki, evlərində qeydiyyatsız odlu silah saxlasınlar. Xaricdən leqal yolla gəlir. Bunlar da yüksək mənəbli məmurların şəxsinə qeydiyyata alınır və qanuniləşir".

Sabiq polis rəisi deyib ki, mühəribədən sonra əhalidə silahların olması mümkündür: "Azərbaycan torpaqlarının işğalına son qoyulmasının 5-ci ili təməmlənir. Lakin Azərbaycan Ermənistanla 30 il mühəribə şəraitində olub. Həmin dövrdə sərhəd bölgələrində yerləşən rayonlarımızın əhalisinin silahlanması səbəb olmuşdu. O dövrlər Müdafiə Nazirliyi yox idi, müstəqil özünü müdafiə batalyonları vardı. İnsanlar özlərini müdafiə et-

mək üçün ən müxtəlif ünvənlərdən silahlar əldə etmişdilər. Atəşkəs əldə edildəndən sonra həmin rayonların sakinləri Bakı şəhərinə və digər rayonlara köç etdilər. Aydın məsələdir ki, sərhəd bölgəsindən ölkənin içərilərinə gələn əhali özü ilə silahlarını da gətirib. Zaman-zaman, son illərdə vətəndaşlardan xeyli silah-sursat götürülüb. Əksər insanlar da baxır ki, silah ona lazım deyil. Ötən dövrdə silahları könüllü surətdə təhvil verənlər də olub. Həmin silahlarla cinayət törədənələr də olub. Odlu silah belə bir şeydir ki, uzun müddət bir ailədə, bir əldə qalanda, yazılmamış qanundur, mütləq qaydada, haradasa, kiməsə qarşı istifadə edilməli, açılmalıdır. Tarixən belədir. Elə silah sahibləri də var ki, könüllü surətdə silahları təhvil verməkdən çəkinir, silahı hara sa tullayır. Elə şəxslər var ki, silahı tullayır və anonim zəng etməklə silahın yerini hüquq-mühafizə orqanlarına deyir. Və yaxud silahı tullayıb bu haqda məlumat verməyənlər də var. Belə silahları da sahə müvəkkiləri, əməliyyatçılar aşkarlayıb rəsmiləşdirirlər".

Mahmud Hacıyev deyib ki, əvvəllər əhalidə daha çox silah-sursat olub: "Statistik məlumatlar yayılanda belə təəssürat yaranır ki, əhalidə silah-sursat çoxdur. Faktiki isə ötən 10 illə müqayisədə hazırda əhalidə silah-sursat daha azdır".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Prezident İlham Əliyevin 2020-ci il 2 dekabr tarixli Sərəncamına əsasən Vətən müharibəsində qəhrəmancasına döyüşmüş, Azərbaycan Bayrağını işğaldan azad edilən torpaqlarımızda dalğalandırmış, ölkəmizin ərazi bütövlüyü yolunda canlarını fəda etmiş əsgər və zabitlərimizə, bütün şəhidlərimizə dərin ehtiram əlaməti olaraq, hər il sentyabrın 27-si Azərbaycan Respublikasında Anım Günü kimi qeyd edilir.

Azərbaycan Ordusunun 5 il öncə, sentyabrın 27-də Qarabağda başladığı uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində noyabrın 9-dək 5 şəhər, 4 qəsəbə və 286 kənd işğaldan azad edilib. Cəbrayıl şəhəri və rayonun 90 kəndi, Füzuli şəhəri və rayonun 53 kəndi, Zəngilan şəhəri, rayonun Mincivan, Ağbend, Bartaz qəsəbələri və 52 kəndi, Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsi və 35 kəndi, Tərtər rayonunun 3 kəndi, Qubadlı şəhəri və rayonun 41 kəndi, Xocalı rayonunun 9 kəndi, Şuşa şəhəri, Laçın rayonunun 3 kəndi, həmçinin Ağdərə və Murovdağ istiqamətlərində bir neçə strateji yüksək, Zəngilanda isə Bartaz, Siğirt, Sükürataz yüksəklikləri və daha 5 adsız yüksəklik azad olundu. Hərbi müstəvidə əldə edilən qələbənin siyasi müstəvidə davam etdirilməsi nəticəsində 44 günlük Vətən müharibəsindən sonrakı 20 gün ərzində 3 rayon - noyabrın 20-də Ağdam, noyabrın 25-də Kəlbəcər, dekabrın 1-də isə Laçın Azərbaycana təhvil verildi. 2022-ci avqustun 26-da Laçın şəhəri, Zabux və Sus kəndləri nəzarətə götürüldü. Bununla da üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq, Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarının sülh yolu ilə qaytarılması prosesi yekunlaşdı.

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı hesab edilən Şuşa şəhəri Şanlı Azərbaycan Ordusu tərəfindən azad edildikdən dərhal sonra, noyabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti, Ermənistanın baş naziri və Rusiya Prezidenti münasibətində atəşin və bütün

hərbi əməliyyatların tam dayandırılması barədə bəyanat imzalayıblar. Bu 44 günlük müharibə Azərbaycan torpaqlarının uzun müddət davam edən işğalına son qoydu. Vətən müharibəsində 2908 Azərbaycan hərbiçisi şəhid olub, mindən çox əsgər yaralanıb, 6 nəfər itkin düşüb. Qələbəmiz milli iradə, milli ruh, milli ləyaqət təntənəsidir. Azərbaycan xalqı Azərbaycan Ordusunun arxasında möhkəm dayanaraq ona əlavə güc verirdi.

Respublikamızın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda gedən mübarizədə qəhrəmanlıq göstərən əsgər və zabitlərimiz, arxa cəbhədə çalışan mülki insanlarımız, bütövlükdə xalqımız əzm və iradə, bir yumruq kimi birlik və həmrəylik nümayiş etdirərək, düşməne sarsıdıcı zərbələr endirib. Biz şəhidlərin qisasını döyüş meydanında aldığımız. Bu Qələbəni bizə bəxş edən qəhrəman əsgər və zabitlərimiz bizim qürur mənbəyimizdir. Onların qəhrəmanlığı, onların şücaəti, fədakarlığı artıq dastana çevrilib. Biz bundan sonra qalib ölkə, müzəffər xalq kimi yaşayacağıq və azad edilmiş torpaqları quraacağıq, bərpa edəcəyik.

Bir sözlə, Zəfərə aparan yolumuzun başlanğıcının 5 ili tamam olur. Bundan sonra Azərbaycan milli hədəfləri hansılardır? Ölkəmiz qarşısında duran prioritet məsələlər nələrdir?

Deputat Aydın Hüseynov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin 2024-cü il prezident seçkisindən sonra andiçmə mərasimi

Zəfərə aparan yolun 5 ili - Azərbaycanın yeni hədəfi

Deputat: "Azərbaycançılıq məfkurəsi postmüharibə dövründə çox önəmli bir məsələdir"

mindəki nitqində elan etdiyi strateji hədəflər arasında azərbaycançılıq ideologiyası və məfkurəsinin möhkəmləndirilməsi fikri mühüm yer alıb: "Azərbaycançılıq məfkurəsi postmüharibə dövründə çox önəmli bir məsələdir. İl Qarabağ müharibəsində əldə etdiyimiz Zəfər Azərbaycan xalqının yenidən bir millət olaraq özünüdərkində, milli kimlik ideologiyasının formalaşmasında mühüm bir katalizator rolunda çıxış etdi. Çünki Qarabağın azad edilməsi, sadəcə, bir işğal faktının aradan

qaldırılması ilə bağlı məsələ deyildir. Bu müharibədə Azərbaycan xalqı və burada yaşayan başqa millətlərin nümayəndələri ehtəşamla birlik, birliyi nümayiş etdirdi ki, buna dünya heyran qaldı. Elə Böyük zəfərimizi xarakterizə edən cəhətlərdən biri də son yeni dövrün çağırışı əsasında formalaşan milli ideologiya idi. O ideologiya ki, artıq ölkəmizdə yaşayan millətlər burada sadəcə yaşadıklarını deyil, bir milli amal ətrafında birləşdiklərini, ümumi vətənin xilasını nümayiş etdirdilər".

Deputat dedi ki, bu qəhrəmanlıq salnaməsini dövlətimizin başçısı, müzəffər sərkərdə İlham Əliyev milli ordunun qəhrəman əsgər və zabitləri ilə birgə yazdı və yeni realılıqlar yarandı: "Xalq illərlə həm Vətəninə, həm xarici ölkələrdə Qarabağla bağlı söhbət düşəndə aşağı saldıq başını bu zəfərlə yuxarı qaldırdı. Tarix və zaman sübut etdi ki, Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan xalqına müstəqilliyini, İlham Əliyev isə Bütöv Azərbaycanı bəxş etdi. Yeni dövrdə formalaşan

milli ideologiya hər bir azərbaycanlının illərdən bəri gözlədiyi günü reallaşdırdı. Bəli, ölkəmizdə yeni bir dövr başlayıb. Azərbaycançılıq ideologiyası xalqın çox əzab-əziyyətlə nail olduğu tarixi sərvətdir. Bu sərvət üzərində yeni dövrün çağırışlarına uyğun formalaşan milli ideologiya isə bütöv Azərbaycanı qoruyub saxlamaq və möhkəmləndirmək üçün vasitədir. Bu ideologiyanın əsasını həm də ölkədə yaşayan bütün millətlərin və etnik qrupların qardaşlığı, qarşılıqlı əlaqə və həmrəyliyi, onların ümumi taleyi və müstəqil Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda birgə mübarizəsi təşkil edir ki, bunu Vətən müharibəsində ölkəmizdə yaşayan müxtəlif millətlərin nümayəndələrinin iştirakı, şücaəti, şəhid olması, qaziliyi ilə bir daha gördük. Dövlətimizin başçısının çıxışlarında vurğuladığı gənclərin milli-mənəvi ruhda tərbiyə edilməsi məsələsi çox aktualdır. Milli ruhda, azərbaycançılıq ideologiyası ilə tərbiyə dövlətimizin, xalqımızın daha da inkişafının təməl prinsipidir. Bu yol bizi bütün istiqamətlərdə hədəflərimizə çatdıracaqdır."

Əlibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

"Vətən müharibəsində hamımız səsimizi ucaltdıq"

Bakıda üç dinin nümayəndələri bir araya gəldi

"Azərbaycan həmişə milliyyətindən və hansı regiondan olmasından asılı olmayaraq, bütün vətəndaşların bir ailə kimi yaşadığı tolerant və multikultural ölkə olub".

Musavat.com xəbər verir ki, bunu **Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının yepiskopu Aleksi**y Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi və Azərbaycandakı Dini Konfessiyalarının Anım Günü'nün 5-ci ildönümünə həsr edilən 5-ci iclasında deyib.

O bildirib ki, Vətən müharibəsi zamanı pravoslav xristianlar müsəlman və yəhudi qardaşları ilə birlikdə doğma yurdlarının işğalçılardan müdafiəsi üçün səslərini ucaltdılar: "Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı da bir çox rus vətəndaşı vuruşub. Onların arasında Azərbaycanın Milli Qəhrəmanlarına çevrilmiş Yuri Ko-

valev və İqor Makeyev var idi. Denis Pronin və Dmitri Solntsev isə İkinci Qarabağ müharibəsində həlak olublar. Biz onların adlarını həmişə xatırlayacaq, ruhlarının şad olması üçün Allaha dua edəcəyik. Amma şəhid olan qəhrəmanları xatırlayarkən unutmalıyıq ki, Vətənə qələbə ilə

tırlayacaq, ruhlarının şad olması üçün Allaha dua edəcəyik. Amma şəhid olan qəhrəmanları xatırlayarkən unutmalıyıq ki, Vətənə qələbə ilə

qayıdan müxtəlif millətlərdən olan insanlar bizimlə bərabər yaşayır. Onların bir çoxu yaralanıb, reabilitasiyadan keçib, uzun müddət müalicə olunub

və sonradan əvvəlki həyatlarına qayıda biliblər. Mən onlarla görüşmüşəm".

Aleksiy qeyd edib ki, Vətən müharibəsində qələbə ölkəmiz üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir: "Bu bizə itirilmiş əraziləri geri qaytarmağa, təhlükəsizliyi təmin etməyə, regionlarda iqtisadi inkişafa şərait yaratmağa imkan verdi. Hökumətimiz infrastrukturuna bərpası, yeni yolların, məktəblərin, xəstəxanaların tikilməsi proqramına start verib. İşğaldan azad edilən rayonların sakinləri evlərinə qayıdaraq yeni həyata başlaya biliblər. Bundan əlavə, qələbə Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu gücləndirib, xarici təhlükələr qarşısında öz ərazisini və əhalisini müdafiə etmək qabiliyyətini nümayiş etdirib".

"Möhtəşəm qələbə haqqında çox deyilib, çox danışılıb, bundan sonra da deyiləcək və yazılacaq. Bu qələbə bizə həm də kimliyimizi tanımağa imkan verdi. Şəhidi olmayan bir xalq məzlum bir xalqdır. Biz torpaqlarımızı azad edəndən sonra ermənilərin bir qarış da torpaqlarına göz dikmədik". Bunu isə **Dağ Yəhudiləri Dini İcmasının sədri Milix Yevdayev** Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi və Azərbaycandakı Dini Konfessiyalar Anım Günü'nün 5-ci ildönümünə həsr edilən 5-ci iclasında deyib. Onun sözlərinə görə, indi 100-dən çox regional müharibə gedir:

"Amma nə üçün getdiyi bilmir. Dünya malı üçündürsə, hər şey bu cahanın, bu dünyanıdır. Biz yəhudilər də uzun illərdir Azərbaycanda yaşayırıq. Həmişə qeyd edirik ki, biz əcdadlarımıza minnətdar olmalıyıq ki, belə gözəl məkanı, torpağı bizə məskən seçiblər".

AFAQ MİRAYIQ,
"Yeni Müsavat"

Prezident BMT-də yüksək səviyyəli görüşlər keçirdi

Dövlət başçısı ilə ABŞ lideri arasında səmimi dialoq oldu, dünyaya sülh mesajları verildi

Məlum olduğu kimi, sentyabrın 22-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi və birinci xanım Mehriban Əliyevə BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasında iştirak etmək üçün ABŞ-nin Nyu-York şəhərinə işgüzar səfərə yollanıblar.

Prezidentin BMT sessiyası çərçivəsində keçirdiyi görüşlər həm regional sülh gündəliyinə, həm də global maliyyə və enerji əməkdaşlığına dair müzakirələrə əhatə edib.

Səfərin diqqətçəkən məqamlarından biri Prezident İlham Əliyevin ABŞ Prezidenti Donald Tramp ilə səmimi söhbəti olub. Bu dialoq Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində yeni mərhələ üçün mühüm signal hesab oluna bilər. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevə sosial şəbəkədə həmin görüşün qısa videosunu paylaşaraq iki liderin açıq və qarşılıqlı hörmət şəraitində fikir mübadiləsi apardığını nümayiş etdirib.

Prezident İlham Əliyev Nyu-Yorkda Finlandiya Prezidenti Aleksandr Stubbla da görüşüb. Görüşdə Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşması prosesi və Vaşinqtonda əldə olunan nəticələr ön plana çəkil-

ib. Finlandiya Prezidenti Azərbaycanın sülh istiqamətində atdığı addımları təqdir edərək ölkəsinin regionda sabitliyi dəstəklədiyini vurğulayıb. İlham Əliyev isə xatırladı ki, məhz Finlandiyanın ATƏT-ə sədrliyi dövründə Minsk Qrupunun fəaliyyətinin dayandırılması ilə bağlı qərar qəbul edilmişdi. Bu fakt regionda yeni reallıqların formalaşmasında mühüm dönüş nöqtəsi kimi qiymətləndirilir. Həmçinin Azərbaycan və Avropa İttifaqı münasibətləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

İlham Əliyev İraq Prezidenti Əbdüllətif Camal Rəşid ilə də görüşərək ikitərəfli münasibətlər və enerji əməkdaşlığı perspektivlərini müzakirə edib.

Ölkə başçısı həmçinin Keniya Prezidenti Uilyam Samoei Ruto ilə də görüşüb. Söhbət zamanı dövlət başçısı Azərbaycanla Keniya

arasında münasibətlərin inkişafından məmnunluqlarını ifadə ediblər. Azərbaycanın Keniyada səfirliyinin açılmasının əlaqələrimizin inkişafına təkan verdiyi qeyd olunub. Müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı səfərlərin həyata keçirilməsinin vacibliyi vurğulanıb, əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsi üçün hökumət rəsmilərinin ibarət nümayəndə heyətlərinin səfərlərinin təşkili məsələsinə toxunulub. Bu xüsusda enerji, kənd təsərrüfatı, sənaye və digər sahələrdə əməkdaşlıq üçün geniş imkanların olduğu vurğulanıb.

Prezident İlham Əliyevin Avropa Şurasının Baş katibi Alen Berse ilə görüşü də diqqət çəkib. Burada əsas müzakirə mövzusu Ermənistanla Azərbaycan arasında imzalanmış Vaşinqton Bəyannaməsinin əhəmiyyəti idi. Hər iki tərəf bu sənədin davamlı sülhün təmin olunmasına xidmət etdiyini qeyd edib. Alen Berse Avropa Şurasının da regional sülh təşəbbüslərini dəstəklədiyini bəyan edib.

Azərbaycan Prezidenti BMT Baş katibi Antonio Quterres tərəfindən də isti qarşılanıb. Bu görüş BMT Baş Assambleyasının yüksək səviyyəli müzakirələri çərçivəsində baş tutub. Azərbaycan lideri təşkilatın global sülh və təhlükəsizlik məsələlərində oynadığı rolunu vurğulayıb, regional proseslər barədə məlumat verib.

Səfərin bir hissəsini dünyanın aparıcı maliyyə şirkətləri ilə keçirilən görüşlər təşkil edib. Prezident İlham Əliyev "Brookfield

Asset Management"-in baş icraçı direktoru Brüs Flətt, "Neuberger Berman" şirkətinin rəhbəri Corc Volker və "Blackstone" şirkətinin prezidenti Conatan Qreylə ayrı-ayrılıqda danışıqlar aparıb. Qeyd edək ki, "Brookfield Asset Management" - daşınmaz əmlak, infrastruktur və bərpalanan enerji sahəsində dünyanın ən iri idarəedici şirkətlərindən biridir. İdarəetməsindəki kapitalın həcmi 549 milyard ABŞ dollarına çatır. Azərbaycanın alternativ enerji zonalarının inkişafında bu şirkətlə əməkdaşlıq xüsusi əhəmiyyət daşıya bilər.

"Neuberger Berman" isə kapital bazarları və alternativ investisiyalar üzrə ixtisaslaşmış global şirkətdir. İdarəetməsindəki aktivlərin həcmi 538 milyard ABŞ dollarıdır. Şirkət Azərbaycanın maliyyə bazarlarının şaxələndirilməsinə dəstək vermək potensialına malikdir.

"Blackstone" xüsusi kapital və alternativ aktivlərin idarə olunması sahəsində dünyanın ən böyük şirkətlərindən biridir. Onların diqqət mərkəzi infrastruktur, enerji və texnologiya sektorlarıdır. Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərinin bərpası baxımından bu şirkətlə əməkdaşlıq yeni imkanlar açır.

Beləliklə, Prezident İlham Əliyevin BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyası çərçivəsində səfəri həm siyasi, həm iqtisadi, həm də diplomatik baxımdan əhəmiyyətli olub. Bir tərəfdən regional sülh gündəliyi və Ermənistanla münasibətlərin normalaşması beynəlxalq müzakirələrin mərkəzində yer alıb, digər tərəfdən isə aparıcı global

Hikmət Hacıyev: "Ermənistan müəyyən addımlar atmağa çalışır"

Prezident İlham Əliyevin köməkçisi Hikmət Hacıyev Nyu-Yorkda keçirilən VI Xəzər Biznes Forumunda çıxış edib. Musavat.com xəbər verir ki, tədbir "Orta dəhliz boyunca: əlaqə, maliyyə və enerji" mövzusunda Xəzər Siyasi Mərkəzi tərəfindən təşkil olunub. H.Hacıyev bildirib ki, Cənubi Qafqaz əməkdaşlıq məkanına çevirmək niyyəti təqdirəlayiqdir. O vurğulayıb ki, məhz bu məqsədlə Ermənistan hökuməti müəyyən addımlar atmağa çalışır. Onun sözlərinə görə, Vaşinqtonda imzalanmış bəyannamələr də bu istiqamətə xidmət edir və konkret layihənin icrasını nəzərdə tutur.

Dujarrik: "Azərbaycan BMT-nin vacib tərəfdaşdır"

"Azərbaycan BMT-nin vacib iqlim tərəfdaşdır". Bunu APA-nın ABŞ-yə ezam olunmuş əməkdaşına açıqlamasında BMT Baş katibinin sözcüsü Stefan Dujarrik deyib. O, BMT Baş Assambleyanın 80-ci sessiyası ilə bağlı gözləntiləri də ifadə edib.

"Biz ümid edirik ki, Baş Assambleyanın 80-ci sessiyası çox uğurlu olacaq. Bütün dünya ölkələri bir araya gəlib global problemlərin həlli istiqamətində vacib addım atır. Eyni zamanda biz Azərbaycan Prezidentini də burada görməkdən məmnunuq. Azərbaycan BMT-nin vacib tərəfdaşdır, BMT-nin iqlim dəyişikliyi konfransına ev sahibliyi edib. Biz Azərbaycanla əməkdaşlığı davam etdirəcəyimizə ümid edirik", - Stefan Dujarrik vurğulayıb.

Qeyd edək ki, BMT 1945-ci ildə II Dünya müharibəsindən sonra sülh və beynəlxalq təhlükəsizliyi qorumaq məqsədilə yaradılıb. BMT-nin fəaliyyət istiqamətlərinə münasibətlərin qarşısını alma, sülhün bərpası, humanitar yardımın koordinasiyası və beynəlxalq hüququn gücləndirilməsi kimi məsələlər aiddir. 80 illik fəaliyyətinə baxmayaraq, təşkilatın effektivliyi hər zaman müzakirə mövzusu olub.

Azərbaycanın müasir tarixində BMT-nin fəaliyyəti xüsusilə keçmiş "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi" ilə bağlı yadda qalıb. 1992-ci ildə üzvlük qəbul edilən Azərbaycan üçün ən mühüm məqam 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi dörd qətnamə olub: 822, 853, 874 və 884 nömrəli sənədlər. Bu qətnamələr Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərindən dərhal çıxarılmasını, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınmasını və atəşkəsin təmin olunmasını tələb edirdi. Lakin bu qərarların uzun illər icra olunmaması, BMT-nin siyasi təsir gücünə dair sualları gündəmə gətirdi.

1990-cı illərdə və sonrakı dövrdə BMT-nin müvafiq qurumları yüz minlərlə məcburi köçkünə humanitar yardım göstərib. Bu yardımlar sığınacaq, ərzaq təminatı və təhsil dəstəyi kimi sahələri əhatə edib.

Azərbaycanın özü BMT-nin effektivliyini ucbatından 2020-ci ildə yuxarıda sadalanan qətnamələri hərbi yolla icra etdi və öz torpaqlarını işğaldan azad etdi.

maliyyə qurumları ilə əməkdaşlıq imkanları genişləndirilib.

Bu səfər Azərbaycanın beynəlxalq gündəmdə artan rolunun, regionda formalaşan yeni reallıqların və ölkənin iqtisadi cəlbədiciliyinin təsdiqi kimi qiymətləndirilə bilər.

Siyasi şərhçi Azər Niftiyev qeyd edib ki, Azərbaycan artıq özünü təkcə enerji resursları ilə deyil, həm də dayanıqlı iqtisadi inkişaf modeli, regional və global sabitlikdə oynadığı aparıcı rol, beynəlxalq siyasi nüfuz və təşəbbüskar mövqeyi ilə təqdim edir: "Dünyanın ən iri maliyyə nəhəngləri ilə keçirilən görüşlər ölkəmizin iqtisadi sabitliyinin, artan nüfuzunun və maliyyə mərkəzləri üçün

etibarlı tərəfdaş qismində qəbul edilməsinin parlaq təzahürüdür. BMT Baş Assambleyası çərçivəsində keçirilən digər görüşlərin də məhz qarşı tərəfin müraciəti ilə baş tutması Azərbaycan Prezidentinin beynəlxalq miqyasda nüfuzunun hansı həddə yüksəldiyini bir daha təsdiq edir. Dünənədək BMT tribunasında ədalət axtaran Azərbaycan bu gün həmin tribunadan sülh və əməkdaşlıq çağırışları edən, öz mövqeyini dünyaya diktə edən dövlət statusunu qazanıb. Bu, həm tarixi ədalətin bərpası, həm də Azərbaycanın siyasi iradəsinin və milli gücünün nümayişkarane şəkildə təntənəsidir".

✎ **Xəlida GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Aleksandr Dyukov

Rusiya indi də MDB dərslərlərinə hücum çəkdi

Musavat.com xəbər verir ki, Moskva artıq MDB ölkələrinin, xüsusən də türkəşilli dövlətlərin tarix dərslərlərini diqqət mərkəzinə alıb.

Rusiya Federasiyası Prezidentinin yanında fəaliyyət göstərən Millətlərarası Münasibətlər üzrə Şurasının üzvü, "Tarixi Yaddaş" fondunun direktoru, Rusiya Elmlər Akademiyasının Rusiya Tarixi İnstitutunun elmi işçisi, Rusiya Hərbi-Tarixi Cəmiyyətinin Elmi Şurasının üzvü Aleksandr Dyukovun araşdırması bu istiqamətdə aparılan geniş təftişin ilk nümunəsi sayılır.

Dyukovun təqdim etdiyi məqalədən aydın görünür ki, Kreml birbaşa Vladimir Putinin rəhbərliyi altında MDB məkanında dərslərlərin məzmununa nəzarəti gücləndirməyi planlaşdırır. Məqsəd - həmin ölkələrin gənc nəsində pantürkist ideyaların formalaşmasının qarşısını almaq, Rusiyanın isə işğalçı və şovinist kimi təqdim olunmasına son qoymaqdır.

Dyukovun həyasız və heyrətamiz sitatları Aleksandr Dyukov yazır:

"Bugünkü MDB ölkələrinin dərslərlərində gənc nəsil arasında "rus" və "türk" dünyalarının qarşıdurması süni şəkildə yaradılır. Bu, gələcəkdə münasibətlərin daha da zəhərlənməsinə hesablanmış ideoloji qurğudur".

"Azərbaycan, Özbəkistan və Qazaxıstan dərslərlərində Türkiyə "qardaş", "müdafiəçi" və "xilaskar" obrazında təqdim edilir. Bu isə gənclərin şüurunda Rusiya imperiyasının düşmən obrazını möhkəmləndirir".

"Özbəkistan dərslərində "kiril əlifbasına keçidin məqsədi Türkiyədən uzaqlaşdırmaq idi" kimi tezislərin təkrar-təkrar verilməsi heç də təsadüfi deyil. Bu, sovet dövrü siyasətini qara rəngdə göstərmək cəhdidir".

"Azərbaycan dərslərində "ermənilərin köçürülməsi osmanlılarla azərbaycanlılar arasına nifaq salmaq məqsədi daşıyırdı" ifadəsi açıq-aşkar pantürkist ideologiyaya vurğunu ortaya qoyur".

"Qazaxıstanda Osmanlı sultanına ümid bəsləyən şair Şortanbay Kanayulun misalları göstərilməsi, Rusiyanın "xalqlar türməsi" adlandırılması gənc nəslin şüurunda hansı təsəvvür yaradır, görmək çətin deyil".

"Tacikistan istisnadır. Orada pantürkizm yad ideologiyaya kimi göstərilir və türklərin taciklər üzərində hegemonluğu vurğulanır. Bu, obyektiv yanaşmaya daha yaxın mövqedir".

Dyukov nəticə olaraq bildirir:

"Moskva üçün əsas narahatlıq odur ki, bu dərslərlərdə Rusiya işğalçı, Türkiyə isə xilaskar kimi göstərilir. Bu yanaşma dəyişdirilməlidir. Əks halda, gələcək nəsillərin münasibətləri düşmənçilik üzərində qurulacaq".

Musavat.com-un məlumatına görə, Dyukovun araşdırması göstərir ki, Rusiya artıq 1990-cı illərdəki kimi ideoloji aqressivliyə qayıdır. Kreml strateji olaraq MDB ölkələrinin dərslərlərini nəzarətə götürür, pantürkizm ideyalarını sıxışdırmaq, türk dövlətlərinin bir-birinə bağlılıq cəhəllərini zəiflətmək niyyətini açıq şəkildə ortaya qoyur.

Beləliklə, Dyukovun məqaləsi Moskvanın pantürkizmə qarşı strateji hazırlığının "elmi əsaslandırılması" kimi təqdim edilir. Hədəf isə açıqdır: MDB ölkələrinin, xüsusən türk dövlətlərinin gənc nəsillərinin tarix dərslərləri üzərindən ideoloji təsirə alınması.

□ Musavat.com

Bakıda keçirilmiş 3-cü Beynəlxalq Təhlükəsizlik Forumunda iştirak edən Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin (MTX) direktoru Andranik Simonyan geri-yə mesajlarla qayıdıb. "Hraparak" nəşri Simonyanın Bakı səfəri ilə bağlı bəzi təfərrüatı öyrənib.

İddialar görə, səfər zamanı A.Simonyan ikitərəfli münasibətlərin normalaşması çərçivəsində Ermənistan tərəfinin Bakıdan geri almaq istədiyi 10 nəfərin siyahısını Azərbaycan tərəfinə verib.

Siyahıdakılar bunlardır: Erik Qazaryan, Levon Balayan, David Alaverdyan, Melikset Paşayan, Qarik Martirosyan, Vasili Beqlaryan, Lüdvik Mkrtçyan, Al-yoşa Xosrovyan, Qurgen Stepanyan, Mədet Babayan.

Guya Bakı buna cavab olaraq 44 günlük müharibə zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərəfində vuruşan və Ermənistan-da həbs edilmiş iki suriyalının - Muxrab Məhəmməd eş-Şəri və Yusif Alabet əl-Hacinin azad edilməsini tələb edib.

"Hraparak" yazır ki, Andranik Simonyan səfər zamanı Bakıda mühakimə olunan Qarabağ separatçılarının rəhbərləri olmuş 8 nəfərdən heç birinin azadlığa buraxılması və geri qaytarılması barədə danışmayıb. İddia olunur ki, adları çəkilən 10 nəfərin azadlığa buraxılması müqabilində Azərbaycan tərəfi də bəzi şərtlər irəli sürüb.

Erməni mediasının iddiaları ilə bağlı nə rəsmi Bakı, nə də rəsmi İrəvan açıqlama yayıb. Simonyanın onları azad etmək xəbəri barədə hər hansı detal da üzə çıxmayıb. Lakin maraqlıdır ki, adçəkənilən ermənilərin heç biri qondarma rejimin vaxtilə rəhbərliyində olmuş canilər deyil.

Bu informasiyalar nə qədər səhih görünür və onların Ermənistan ekstradisiyası mümkündürmü? Azərbaycan qarşılığında hansı şərti irəli sürə bilər?

"Hazırda medianın yayımladığı məlumatlar yalnız erməni mənbələrinə əsaslanır və rəsmi təsdiq yoxdur". Bu sözləri "Yeni

Bakıdan İrəvana jest: onlar təhvil veriləcəkmiki?

Simonyanın istədiyi 10 erməni iki halda azad oluna bilər

Musavat'a deputat Vüqar İskəndərov deyib. O qeyd edib ki,

Azərbaycan diplomatiya, hüquq və beynəlxalq normalara uyğun şəkildə hərəkət edir: "Onların ekstradisiyası yalnız diplomatik kanallar və beynəlxalq hüquqi prosedurlar çərçivəsində mümkün ola bilər. Azərbaycanın mövqeyi aydındır: hər hansı qarşılıqlı razılaşma yalnız qanun, milli təhlükəsizlik və qarşılıqlı ədalət prinsiplərinə uyğun ola bilər. Bizim üçün prioritet Azərbaycanın hüquqi və strateji maraqlarıdır. Yeni əgər belə məsələlər müzakirə olunacaqsa, məhbus mübadiləsi və ya digər diplomatik öhdəliklər yalnız qanuni və şəffaf çərçivədə həyata keçiriləcək.

Şərtlərə gəlincə, ümumiyyətlə, Azərbaycan üçün vacib olan həm daxili hüquqi prosedurların qorunması, həm də bölgədə sülh, sabitlik və normalaşma prosesinin dəstəklənməsidir. İkitərəfli münasibətlərin normalaşması yalnız hüquq, dialog və qar-

şılıqlı etimada əsaslanan addımlarla mümkün olacaq".

Hüquqsünas Qulamhüseyn Əlibəyli isə həmin ermənilərin ölkələrinə təhvil verilməsinin iki yolu olduğunu bildirib:

"Birinci yol həmin şəxslərin prezident tərəfindən əfv olunaraq Ermənistan qaytarılmasıdır. İkinci yol cəzalarının çəkilməmiş hissəsini Ermənistan çəkmək üçün təhvil verilməsidir. Məhkum olunmuş şəxslərin vətəndaşı olduğu dövlətə təhvil verilməsi dövlətlər arasında bağlanmış ikitərəfli saziş və ya beynəlxalq müqavilələrlə nəzəmlənir. Azərbaycanla Ermənistan arasında ikitərəfli saziş yoxdur. Lakin müvafiq Avropa Konvensiyası var və həm Azərbaycan, həm də Ermənistan həmin konvensiyaya qoşulub. Bu sənədə görə, məhkum olunmuş şəxslər cəzalarını çəkmək üçün vətəndaşı olduğu dövlətə diplomatik danışıqlar vasitəsilə və müəyyən olunmuş prosedurlardan

keçməklə təhvil verilə bilər. Yeni Azərbaycan tərəfi ölkəmizdə cinayət törətdiyinə görə məhkum olunmuş erməni kökənli şəxsləri həmin Avropa Konvensiyasına uyğun olaraq Ermənistan təhvil verə bilər".

Q.Əlibəyli Araik və digərlərinin adlarının çəkilməməsinə belə izah edib:

"Onların mühakiməsi başa çatmayıb və istinad olunan Avropa Konvensiyasına görə, Ermənistan təhvil verilməsi qeyri-mümkündür. Ermənistan da yaxşı başa düşürlər ki, Azərbaycan mühakiməni dayandıraraq onları təhvil verməz. Həmin şəxslər insanlıq əleyhinə və müharibə cinayətlərində ittiham olunurlar ki, bu da onların Ermənistan təhvil verilməsini istisna edir. Məsələnin siyasi tərəfi də ola bilər. Görünür, Ermənistan hakimiyyəti Qarabağda separatçılara rəhbərlik etmiş şəxslərdən yaxa qurtarmağa çalışır".

□ Cavanşir ABBASLI, "Yeni Musavat"

Putinin adamı yenə Bakını hədəfə aldı

Moskvada küçələrdə üzərinə Azərbaycanın milli turizm brendinin reklamı vurulmuş taksiləri Rusiya ictimaiyyətinə yeni mübahisə yaradıb.

Musavat.com xəbər verir ki, bu dəfə də məsələni qızıdır. Kremlin yaxın çevrəsinə aid, Milli Antikorrupsiya İdarəsinin rəhbəri Kirill Kabanov olub. O, sosial şəbəkələrdə hə-

min görüntünü paylaşaraq sərt çıxış edib.

Kabanov "Azərbaycan - yenidən bax" şüarını istehza ilə qarşılayıb və bunu "dövlət üçün xəcalət" adlandırıb:

"Azərbaycan hakimiyyəti artıq açıq şəkildə bizim düşmənlərimizi siyasi, maliyyə və hərbi dəstəklə təmin edir. Ukraynaya silah verir, hətta döyüş təyyarələri belə göndərir, humanitar yardım adı altında müharibəni uzadır. Rusiyalıla-

rı həbsxanalara atır, rəsmi qurumlarımızın və media orqanlarımızın fəaliyyətini qadağan edir. Və bütün bunların fonunda Moskvada - paytaxtın ictimai nəqliyyatında, Aeroekspressdə və taksilərdə - Azərbaycana mədhiyyə oxuyan reklamlar payda olur. Bu, biabırçılıq deyilmə? Mən öz dövlətim üçün xəcalət çəkirəm".

Onun sözlərinə görə, "əgər pul varsa, hər şey olar" prinsipi

ilə hərəkət etmək yolverilməzdir. "Biz hara baxmalıyıq və nəyə görə baxmalıyıq? Azərbaycan anti-Rusiya ritorikasını dəyişmədiyi halda biz niyə buna göz yumuruq? Özümüzə hörmətimiz qalmayıbmı?" - deyər Kabanov sual edib.

Musavat.com qeyd edir ki, Kirill Kabanov son aylarda ardıcıl şəkildə Azərbaycanı hədəfə alan çıxışlar edir. O, daha əvvəl də rusiyalıların Azərbaycanda guya "təqib" olunmasını gündəmə gətirmiş, indi isə turizm reklamını siyasi alver kimi təqdim edib. Kabanov sıradan bir sosial şəbəkə istifadəçisi deyil - o, Rusiya dövlət idarəçiliyində mühüm mövqeyə malik, Kremlin yaxın çevrəsinə bağlı bir fiqurdur. Onun bu açıqlamaları təsadüfi görünmür və Azərbaycan əleyhinə kampaniyanın davamı kimi qiymətləndirilir.

Kirill Kabanovun qızısqırdıcı, normalaşmaya yönəlməyən açıqlamaları davam edir. Bu isə Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində gərginliyin fonunda xüsusi diqqət çəkir və Cənubi Qafqazdakı siyasi qarşıdurmanın Moskva meydanına daşınması kimi dəyərləndirilir.

□ Musavat.com

Bakıda üçlü görüş: Rusiya rəsmisi də gəlir - "buzlar əriyir"?

Azərbaycan şimal və cənub qonşuları ilə Araz dəhlizinin reallaşmasını sürətləndirir - masada Zəngəzur da var...

Gələm ay İran, Azərbaycan və Rusiya arasında üçtərəfli görüşün keçiriləcəyi planlaşdırılır. Bunu İranın yol və şəhərsalma naziri, İran-Azərbaycan İqtisadi Əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Birgə Komissiyanın həmsədri Fərzanə Sadiq Tehrandə səfərdə olan baş nazirin müavini Şahin Mustafayevlə görüşündə bildirib.

Nazirin sözlərinə görə, yaxın vaxtlarda yaradılacaq müştərək işçi qrup nəqliyyat və gömrük problemlərini nəzərdən keçirəcək. O qeyd edib ki, Kəlalə-Ağbend körpüsü və sərhəd terminalı layihəsi Novruz bayramına qədər tamamlanacaq, eyni zamanda Kəlalə-Culfa yolunun genişləndirilməsi nəzərdə tutulur. Nazir Fərzanə Sadiq bildirib ki, İran və Azərbaycan arasında güzəştli ticarət sazişinin yekunlaşdırılması iki ölkə arasında ticarət dövryyəsinin həcmi 650 milyon dollardan 1 milyard dollara çatdıra bilər.

Görüş zamanı müzakirə olunan digər mövzulara müştərək neft bloklarının işlənməsi, qaz mübadiləsi sazişinin Naxçıvanadək uzadılması, Rusiya qazının Azərbaycan üzərindən İrana ötürülməsi və üç ölkə arasında elektrik şəbəkəsinin inkişafı daxildir.

Səfər çərçivəsində Azərbaycan nümayəndə heyətinin Şəhid Rəcəli limanına səfəri və liman əməkdaşlığı üzrə memorandumun imzalanması da planlaşdırılıb. Fərzanə Sadiq iki ölkə arasında səyahət və əməkdaşlığın hərtərəfli artım və tərəqqiyə səbəb olacağına ümid etdiyini vurğulayıb.

Qeyd edək ki, son bir ilə yaxın müddətdir Azərbaycan-Rusiya münasibətləri so-

yuqdur. Lakin logistika və iqtisadi sektorlarda problem yoxdur. Göründüyü kimi, müzakirə masasında müştərək neft bloklarının işlənməsi, qaz mübadiləsi sazişinin Naxçıvanadək uzadılması, Rusiya qazının Azərbaycan üzərindən İrana ötürülməsi və üç ölkə arasında elektrik şəbəkəsinin inkişafı daxildir.

Yeri gəlmişkən, baş nazirin müavini Şahin Mustafayevin İrana səfəri və keçirdiyi görüşlər də Bakı-Tehran münasibətlərinin normallaşması baxımından təqdirolunandır. Ş.Mustafayev İranın yol və şəhərsalma naziri Fərzanə Sadeqlə birgə Təbriz və Culfa gedib, Araz dəhlizində görülən işlərlə tanış olublar. Nazirlər Kabinetindən Musavat.com-a verilən xəbərə görə, Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikası arasında iqtisadi, ticarət və humanitar ABŞ-yə dəvət olunması, Vaşinqtonun Zəngəzur dəhlizi-nə 145 milyonluq tranş ayrılması kimi yeniliklər Vaşinqton razılaşmasının da geridön-məz olduğunu söyləməyə imkan verir.

Belə bir ərəfədə Ermənistanın iqtisadiyyat nazirinin ABŞ-yə dəvət olunması, Vaşinqtonun Zəngəzur dəhlizi-nə 145 milyonluq tranş ayrılması kimi yeniliklər Vaşinqton razılaşmasının da geridön-məz olduğunu söyləməyə imkan verir.

lanıb və Azərbaycanın regionları ilə iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının genişləndirilməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub. Baş nazirin müavini Şahin Mustafayev əyalətə səfəri çərçivəsində İran İslam Respublikasının yol və şəhərsalma naziri, Dövlət Komissiyasının İran tərəfindən sədri Fərzanə Sadeqlə birgə Araz dəhlizi üzrə həyata keçirilən Ağbend-Kəlalə körpüsünə, Culfa-Kəlalə yoluna da baş çəkərək, körpünün tikintisi və yolun genişləndirilməsinin icra vəziyyəti ilə yerində tanış olub. Səfər çərçivəsində həmçinin tikilməsi nəzərdə tutulan Ordubad-Siyahrud körpüsünün yerləşmə nöqtəsi üzrə mövcud imkanlar müzakirə olunub və yerləşmə ərazisinə baxış keçirilib. Azərbaycan alternativlərə üstünlük verdiyini dəfələrlə nümayiş etdirib və Zəngəzur dəhlizinin aktuallaşması fonunda Araz dəhlizi ilə bağlı işlərin sürətləndirilməsi də rəsmi Bakının öz mövqeyində nə qədər sabit olmasının göstəricisidir. Bu mənada İranda Zəngəzur dəhlizini hay-küylə qarşılayanların əsassız iddialarının da Araz çayına düşməyini söyləmək mümkündür.

Belə bir ərəfədə Ermənistanın iqtisadiyyat nazirinin ABŞ-yə dəvət olunması, Vaşinqtonun Zəngəzur dəhlizi-nə 145 milyonluq tranş ayrılması kimi yeniliklər Vaşinqton razılaşmasının da geridön-məz olduğunu söyləməyə imkan verir.

Bəs qarşıdakı toplantılarda tərəflər arasında Zəngəzur dəhlizi də müzakirə edilə bilərmi? Tehran koridoru qarşısı, Moskva dəhlizə nəzarəti itirib, amma bu layihədən istifadə fürsəti var. Bu mənada masada Zəngəzur dəhlizi - Tramp marşrutunun olması mümkündürmü?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru, hüquqşünas Sahib Məmmədov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında təsdiqlədi ki, heç qətdən də Rusiya ilə münasibətlərdə gərginliyin olmasına baxmayaraq, iqtisadi münasibətlərdə, o cümlədən nəqliyyat sahəsində hər hansı problem yoxdur: "İstisna Rusiyanın "pomidor sanksiyası" tipli ənənəvi gedişləridir. Bu da keçici bir məsələdir. "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Rusiya Federasiyası Hökuməti arasında "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi ilə tranzit yük daşımanın inkişafı məqsədilə əməkdaşlıq haqqında Saziş" də qüvvədədir. Bir müddət əvvəl Heştərxan şəhərində Rusiya baş nazirinin müavini ilə Azərbaycan baş nazirinin müavini arasında görüşü də iqtisadi və nəqliyyat infrastrukturunu da bağlı olub. Rusiya yaxşı anlayır ki, İranla iqtisadi əməkdaşlığın genişlənməsi üçün Azərbaycan ərazisindən keçən Şimal-Cənub dəmiryol xətti müstəsna əhəmiyyətə malikdir. O cümlədən İran da bu nəqliyyat yolunun, eləcə də qaz kəmərlərinin, elektrik şəbəkəsinin inkişafında maraqlıdır".

Şahin Mustafayev İranlı nazirlə görüşdü

İranın energetika naziri Abbas Əliyabadi və Azərbaycanın baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev arasında görüş keçirilib. Bu barədə İran Energetika Nazirliyindən məlumat verilib.

Görüşdə tərəflər ikitərəfli əlaqələrin gücləndirilməsinin, enerji, su və infrastruktur layihələri sahələrində mövcud imkanlardan istifadənin vacibliyini vurğulayıblar.

"İki ölkə arasında əlaqələrin inkişafı üçün böyük potensial var və hər iki tərəf bu imkanlardan maksimum istifadə etməlidir. İran və Azərbaycan xalqları arasında qardaşlıq hissi birgə layihələrin uğurla irəliləməsi üçün dəyərli dəstəkdir", - Əliyabadi deyib.

Şahin Mustafayev də birgə layihələrin uğurla başa çatacağına əmin olduğunu bildirib: "Biz böyük bir heyətlə İrana səfər etmişik ki, bu da əlaqələrimizi gücləndirməkdə əzmimizi göstərir. Mövcud potensialı nəzərə alaraq, birgə layihələrin uğurla başa çatacağına əminik".

S.Məmmədov vurğuladı ki, İran tərəfinin Kəlalə-Ağbend körpüsü ilə əlaqəli işlərlə bağlı mövqeyi də başadüşülüdür: "İran bizim Zəngəzur dəhlizi, Ermənistanın "Tramp marşrutu" dediyi nəqliyyat dəhlizinə mane ola bilməyəcəyini anlayır, bu baxımdan bir növ Kəlalə-Ağbend körpüsü və İran ərazisindən keçməklə Naxçıvana yolların çəkilməsinə alternativ kimi baxır".

STM-in icraçı direktoru qeyd etdi ki, gözlənilən üçtərəfli görüşdə Zəngəzur dəhlizi də müzakirə oluna bilər, amma bu məsələnin iqtisadi tərəflərindən daha çox siyasi tərəfləri var: "Bu isə komissiyanın mandatından kənar məsələdir. Əslində isə Azərbaycan öz tərəfindən Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı ediləməli olan hər şeyi edib".

S.Məmmədov perspektivlə bağlı nikbin proqnozlarını bölüşdü: "Əlbəttə, görüşün Azərbaycanda keçirilməsindən əvvəl olmasından asılı olmayaraq, Rusiya-Azərbaycan münasibətlərində "buzların əriməsi" töhfə verə bilər. Rusiya tərəfi pragmatik yanaşma nümayiş etdirsə və Azərbaycanın haqlı tələblərinə həssaslıq göstərsə, münasibətlərdə yaranan problemlər aradan qalxa bilər".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Məsud Pezekiyanın İran Prezidenti seçilməsindən sonra İran-Azərbaycan münasibətlərində normallaşma prosesi başlayıb: "İrandakı mühafizəkarlar münasibətlərə zərər vurmaq, Azərbaycanın daxili işlərinə qarışmaq istəsələr də, Məsud Pezekiyan fərqli siyasət yürüdür. O, qonşu ölkələrlə, o

cümlədən Azərbaycanla ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafına üstünlük verir. Doğru olan da budur. Bu səbəbdən Pezeşkian komandasının üzvlərinə də Azərbaycanla əməkdaşlığın inkişafına xidmət edən layihələrin icrasını sürətləndirməyi tapşırıb. Azərbaycan da İranla ticarətin inkişafında və ortaqlayihələrin icrasında maraqlıdır. Pezeşkianın Azərbaycana səfərindən dərhal sonra Bakı-Təbriz təyyarə reysinin açılması da buna sübutdur. İki ölkə arasında dəmiryol əlaqəsinin qurulması da faydalı olacaq".

E.Şahinoğlu qeyd etdi ki, bu arada, İran Azərbaycan üzərindən Rusiya ilə ticarət əlaqələrini genişləndirmək istəyir: "Azərbaycanla Rusiya arasında siyasi münasibətlərdə bölgə gərginlik olsa da, Bakı 3 ölkə arasında ticarət əlaqələrinin genişlənməsinin, məhsulların Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə nəqlinin tərəfdarıdır. Rusiya Qərbin sanksiyaları ilə üz-üzədir. Bu ölkənin Avropa-ya çıxış imkanları məhdudlaşıb. Ona görə də Rusiya üçün indiki vəziyyətdə alternativ istiqamətlərdən biri Şərq bazarlarına çıxışdır. Azərbaycandan keçən Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi buna şərait yaradır. Bu sırada Rusiya qazının Azərbaycan üzərindən İrana ötürülməsi və üç ölkə arasında elektrik şəbəkəsinin inkişafı perspektivi də mümkündür. Zəngəzur dəhlizinin işə düşməsindən sonra Rusiya və İran da bu imkandan faydalanmağa başlayacaqlar. Buna görə də, İrandakı mühafizəkarların Zəngəzur dəhlizi əleyhinə siyasəti məntiqsizdir, dəhliz işə düşəndən sonra özləri də bunu anlayacaqlar".

□ E.PAŞASOY, "Yeni Müsavat"

Türkiyə qədər olmaq

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Bilənlər bilir, mənim "Eurovision" mənimsəməsinə heç bir rəğbət yoxdur. Vaxtilə Azərbaycanın burada qalib gəlməyinə, həmçinin yarışmanın Bakıda keçirilməyinə ironik, satirik yanaşmışam və lazımsız maliyyə israfı saymışam. O baxımdan, yatsam yuxuma girməzdi ki, bir gün bu temada hökumətimizi müdafiə etməli olaram.

Demək, söhbət qısaca belədir: İsrail Fələstində əməliyyat keçirir, kütləvi ölümlər haqda xəbərlər var, ona görə bəzi Avropa dövlətləri İsrailin növbəti "Eurovision"da iştirakı halında (Avstriyada olmalıdır) yarışmanı boykot edəcəklərini açıqlamışlar. Bu sırada Sloveniya, İslandiya, İspaniya, İrlandiya və Niderlandın adı çəkilir. Azərbaycan boykota qoşulmayıb və belə izahat verilib ki, biz siyasətə qarışmırıq, mahnı oxuyuruq, həmçinin "Eurovision" yarışının növbəti həftələrdə İsrailə bağlı nəse qərarı olacaq, o iclasın qərarını gözləyirik.

Bah... Bunun müqabilində qardaşımız Türkiyədə bəzi dairələrdə şivən qopmayıbmi... "Yeni akit" susur, "Sözcü" başlayır, dindarların qaşını enməmiş, müxalifət üsyan püs-kürür... Hətta hansısa guya Ərdəğana müxalif mediada belə başlıq şappıldatmışdılar: "Azərbaycandan gözlənilməz addım! İspaniya qədər olmadılar" və sairə.

Qardaşlar, abilər, birincisi, siz hələ gedin Əkrəm müəlimi türmədən çıxarın, ondan sonra Qəzza deyib ağlaşsınız. Özlərinə umac ova bilmirlər, başqasına əriştə kəsirlər. Bu mənim yadıma rəhmətlik Elçibəyin Kələkiyə qaçandan sonra belə Uyğurstan uğrunda mübarizəni dayandırdığını xatırladır. Niyə? Şəxsi xatirədir. Çünki həmin vaxt Biləsuvarın, İmişlinin tozlu çöllərində köçkün qahımlarımla bərabər başımızı soxmağa kölgəlik axtarırdıq.

İkincisi, Fələstinə gerçəkdən üreyiniz yanarsa, bu yanğı niyə başqa planet sakinlərinə qarşı da yoxdur? Ayırıcılığın səbəbi nədir? İzah edim.

Putin neçə ildir Ukraynaya bomba yağdırır. Ölənin dinc sakinlərin sayı gündən-günə artır. İnsan tələfatı, hər iki tərəfdən yüz minlərlə ölçülür. Bəs Türkiyənin burada mövqeyi necədir? Heç zad. Guya neytraldırlar, amma faktiki Putinin əppəyinə yağ sürtürlər. Rusiya ilə hər cür aşkar-gizli iqtisadi əməliyyatlar şiddəti getməkdədir. Mən bunu özümə yazmıram, rəsmi statistika var və hazırda Rusiya neftini dünyada alan əsas 3 ölkə bu cür sıralanıb: Çin, Hindistan, Türkiyə.

Özü də müsəlman təəssübkeşliyinin tam yeridir, çünki o savaşa ölənlərin içində tatar, başqırd, Dağıstan müsəlmanları ön sıralarda gəlir. Ta türk etnosları olmaqlarını heç yazmıram.

Buyurun, siz də qatil Putinlə əlaqəni durdurun. Ondən sonra bəlkə haqqınız çatır ki, "qatil Netanyahuya boykot" qışqırsınız. Necə dəyərlər, qonaqlıq yaxşı şeydir, bir gün sizdə, bir gün bizdə. Yoxsa, vallah, qardaş ölkənin siyasi və media cəməətinin ağır və qanacağına baxanda bəzən şaşqın qalırısan, düşünürsən, əcəba, orada hamı bizim şanlı "Səidə Bakırqızı" ağıldadırmı və geopolitik işlərə "oradan çıxın, buradan dönün, oyy, uyy" tipində şəxsey-şivənlə yanaşırlar?

Mən Türkiyəni də öz dövlətim sayıram, ona görə bu təndiqlərim elə özümüzi tənqididir. O baxımdan, Ankardan kimse Bakıya üzünü turşudanda, ya tərsi ediləndə bunu Füzulidən Cəbrayıl, Masallıdan Lənkərana çəp-çəp baxmaq kimi mənasız hərəkətlər silsiləsindən hesab edərəm.

Hələ bəzən lap karikatur münasibət pisləşmələri yaşanır, məsələn, deyir hansısa türk serialında azərbaycanlılar təhqir olunubmuş. Mənə oxucular məktub yazmışdılar, oradan bilirəm. Birinci və axırncı izlədiyim (hər mənada - çünki o qədər bekar deyiləm belə mənasız işlərə vaxt ayırmı) Türkiyə serialı "Qurdlar vadisi" olduğundan mövzudan bixəbərim, lakin hər hansı serial xalqı təhqir edə bilməz. Əgər serialdan pis olarsa, deməli, elə pis gündəyik. Kinomuz çəkilsə, gerek qırılaq. Güney Azərbaycanda, Təbrizdə belə yaxşı misal var: "Şilə ilə yıxılan ev, plov bişir qoy dağılsın". (Şilə - düyü şorbasıdır).

Sözü ona getirirəm ki, bizim "İspaniya qədər olmamağımızın" yalnız bir səbəbi var: Türkiyəmiz qədərlik.

Ermənistanda yeni "Ana Ermənistan" partiyası yaradılıb. Yerli medianın yazdığına görə, "Ana Ermənistan" hərəkatı bu yolla siyasi təşkilata çevrilmək qərarı verib.

"Qısa müddət ərzində "Ana Ermənistan" hərəkatı Ermənistanın siyasi mənzərəsində mühüm yer tutdu. "Ana Ermənistan" yeni siyasi qüvvə olmasına baxmayaraq, İrəvan və Gümrüdə keçirilən yerli seçkilərdə uğur qazanıb, ölkənin iki ən böyük şəhərinin ağsaqqallar şuralarında təmsil olunub. Növbəti mərhələ Vaqarşapatda keçiriləcək seçkilər olacaq", - bəyanatda deyilir.

Partiyanın sədri seçilmiş Andranik Tevanyanın təsis qurultayında qeyd etdiyi kimi, onların yeganə hədəfi Nikol Paşinyanın rəhbərlik etdiyi "Mülki Müqavilə" partiyasıdır. "Əsas vəzifələrdən biri "Mülki Müqavilə"nin hakimiyyətdən kənarlaşdırılmasıdır. Ermənistanda təhlükəsizliyi və əmin-amanlığı təmin edəcək bir hökumət qurulmalıdır. Qarşıda çətin iş var, lakin biz uğur qazanacağıq", - Tevanyan iddia edib.

Qeyd edək ki, "Ana Ermənistan" hərəkatı 2023-cü il mayın 28-də "geniş sosial konsolidasiyanı təmin etmək, milli və dövlət maraqlarını qorumaq" məqsədilə yaradılmışdı. Hərəkat cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrinin nümayəndələrini - politoloqlar, iqtisadçılar, diplomatlar, sosioloqlar, tanınmış ziyalılar, hüquqşünaslar, həkimlər, müəllimlər, professorlar, IT mütəxəssisləri, jurnalistlər, bloggerlər, tələbələr, kiçik və orta biznes nümayəndələrini birləşdirir.

Yeni partiya qarşıdakı seçkilərdə Paşinyan komandasının qələbəsinə nə dərəcədə əngəl yarada bilər?

Yada salaq ki, az öncə Paşinyanın həbsə atdığı erməni əsilli rusiyalı oliqarx Samvel Karapetyan müxalif hərəkat yaratdığını elan etmişdi.

Analitik Elxan Şahinoğlu onun sözlərinə görə, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ilk dəfə deyil ki, keçmiş prezidentlər olan rəqibləri - Levon Ter-Petrosyanı, Robert Köçeryanı və Serj Sərkisyanı debata çağırır: "Rəqiblərinə səs çıxmır. Adətən müxalifət lideri prezident və ya baş naziri debata çağırır ki, hakimiyyət dəyişikliyinə nail olsun. Ermənistanda isə tərsinədir, baş nazir müxalifət təmsilçilərinin hər biri ilə debata çıxmağa hazır olduğunu vurğulayır. Paşinyan doğru strategiyadan çıxış edir. Rəqibləri onunla debata çıxmaqdan çəkinirlər, çünki bilirlər ki, Paşinyanın onlara qarşı güclü arqumentləri var".

Onun fikrincə, erməni cəmiyyəti bunu görür və Paşinyana alternativ olmaq istəyənləri zəif kimi qiymətləndirir: "Ermənistanda parlament seçkiləri gələn ilin iyun

Paşinyana qarşı daha bir partiya - "goreşənlər" çoxalır...

Rusiyadan dəstək alan radikallar hakimiyyəti dəyişə biləcəkmə? - sensasion proqnozlar

ayında keçiriləcək. Seçkilər yaxınlaşdıqca Paşinyan rəqiblərini daha çox hədəf alacaq və onları zəif nöqtələrindən vuracaq. Bu gedişlə Rusiyanın dəstəyi olmayan erməni radikalların Nikol Paşinyanı hakimiyyətdən uzaqlaşdırması çətin görünür".

Siyasi ekspert Ramiyə Məmmədova Ermənistanda seçkilərin gərgin keçəcəyini proqnozlaşdırır. Onun sözlərinə görə, zaman yaxınlaşdıqca yeni siyasi qüvvələr göbələk kimi çıxmağa başlayacaq. Analitik bu güclərin vahid blokə çevriləcəyi halda, hakimiyyət üçün ciddi başağrıslı olacağını fikirləşir.

Bununla belə, ekspert hesab edir ki, ayrı-ayrılıqda siyasi partiyalar iqtidarla rəqabət aparmaq potensialında deyil.

"Paşinyan regionlara gedir, qurultay keçirir, danışqlar aparır. Onun seçkilərin çətin olacağı barədə məlumatı var. ABŞ kəşfiyyatı İrəvanda hazırlıqları izləyir. Xüsusən də Rusiya kəşfiyyatı ilə rəqabətdədir. Bu qarşıdurma getdikcə güclənəcək. Çünki Ermənistan uğrunda mübarizə gedir. Əgər Rusiya Gürcüstan kimi burada da istəyinə nail olsa, Cənubi Qafqazda 180 dərəcə dəyişikliklər görə bilərik. Odur ki, ABŞ və Avropa Birliyi Paşinyan hakimiyyətini var gücü ilə müdafiə edir. Fikrimcə, müxalifət problem yarada bilər, amma qələbə qazanmaq iqtidarında deyil", - ekspert belə dəyərləndirir.

Onun sözlərinə görə, yeni siyasi təşkilatlar müxalifətin gücünü parçalayacaq: "Ermənistan hakimiyyəti böyük fərq olmasa da, qələbəni təmin edəcək. Mən seçkilərin nəticələrindən daha çox ona etirazları gözləyirəm. Yeni Karapetyanın hərəkatı, revanşist güclər, kilse, lobb, ruspəst qüvvələr küçə döyüşlə-

rinə start verə bilər. Bu da Ermənistanda ciddi böhrana səbəb olacaq. Paşinyan küçə hərəkatını yatıra bilsə, prosesi nəzarətə götürəcək. Onun özü də meydandan iqtidara gəlib. Ona görə riskləri hesablayır".

Hər bir halda, siyasi şərhçiyə görə, bu dəfə Ermənistanda seçkilər daha hələdici olacaq: "Nəzərə almaq lazımdır ki, indi Paşinyana ittihamlar artıb, reytingi qismən azalıb, düşmənləri isə çoxalıb. Onun addımları da cəmiyyətdə birmənalı qarşılanmır. Revanşist müxalifətin təbliğatı ona yönəlib ki, hakimiyyət Azərbaycana maraqlarına xidmət edir. Am-

ma iqtidarın da əlini gücləndirən fakt var - 8 avqust anlaşması və Zəngəzur dəhlizinin Rusiyaya verilməməsi. Paşinyan bu nəticələrlə seçkiyə gedir. Üstəlik, ölkədə iqtisadi şərait, xaricdən axan maliyyə və vaxtilə iqtidarda olmuş indiki siyasi qüvvələrin Ermənistanı korrupsiya bataqlığına sürükləməsi ictimai rəyə təsir edir. Ermənilər hər və sülh arasında seçim etməli olacaq. Seçki qutusunda ya xalqa sülh vəd edən Paşinyanın partiyası, ya da "artsax" qışqırın savaşa aparan güclərin bülletenləri çıxacaq".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Sərhədlər bu xəritə üzrə çəkiləcək

"Sərhədlərin delimitasiya və demarkasiyası Azərbaycan və Ermənistanın sərhəd komissiyalarının razılaşdıracağı əsasnaməyə uyğun olaraq, Almatı Bəyannaməsi çərçivəsində aparılacaq". Bunu Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin informasiya və ictimai diplomatiya departamentinin rəhbəri Akop Sərkisyan yerli KİV-in müvafiq sualına cavab olaraq bildirib.

"Avqustun 8-də parafları olmuş və ayın 10-da dərc edilmiş sazişdən də göründüyü kimi, orada başqa heç nə nəzərdə tutulmayıb. Tam razılaşma bunlar üzrədir.

Bundan başqa, müqavilədə keçmiş sovet sosialist respublikaları arasındakı sərhədlərin müvafiq müstəqil dövlətlərin beynəlxalq sərhədlərinə çevrildiyini və beynəlxalq birlik tərəfindən belə tanındığını təsdiq etməklə tərəflər bir-birinin suverenliyini, ərazi bütövlüyünü, beynəlxalq sərhədlərinin toxunulmazlığını və siyasi müstəqilliyini tanıyır və hörmətlə yanaşır", - Ermənistan rəsmisi deyib.

"Əsasnamədə təsbit olunmuş 1991-ci il tarixli Almatı Bəyannaməsinin rəhbər tutulmasının əsas prinsipi müvafiq sənədlərin əhatə dairəsini müəyyən edir, bu sənədlər Sovet İttifaqının dağılması zamanı mövcud olan, Sovet Ermənistanı ilə Sovet Azərbaycanı arasında mövcud inzibati sərhədi ifadə edən hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış sənədlər və xəritələr olmalıdır", - Sərkisyan əlavə edib.

Ermenistan hökumətinin noyabrın 1-dən etibarən sərhəd-keçid möhürlərindən Ağrıdağın təsvirini çıxarmaq barədə qəbul etdiyi qərar erməni ictimaiyyətində geniş müzakirələrə səbəb olub. Müxalif qüvvələr Paşinyan hakimiyyətini Ermənistanın maraqlarını Azərbaycan və Türkiyəyə “satmaqda” ittiham edirlər. Publika.az xəbər verir ki, bu müzakirələrdə “Sputnik Ermənistan”ın köşə yazarı Sergey Bablumyanın “Ararat (Ağrı) hissi” itəndə: dağın arxasınca Sevandan (Göyçədən) imtina gələcəkmə?” sərlövhəli məqaləsi diqqət çəkir.

Bablumyan iddia edir ki, hökumət Ermənistanın daxili siyasəti ilə bağlı qərarlar qəbul edərkən, Bakı və Ankaranın tələblərini nəzərə alır: “Rəsmi İrəvan artıq ermənilər üçün vacib olan atributlardan üz döndərməyə başlayıb. Araratla bağlı qərar bu ilin 11 sentyabrında - Türkiyənin xüsusi nümayəndəsi Serdar Kılıçın İrəvana gəlməsindən bir-iki gün əvvəl verilib. Bu, Türkiyəyə edilən hədiyyədir. Aydındır ki, hökumətin qərarı hər şeyi bir gecədə yaddaşdan silə bilməyəcək, lakin bu, zaman məsələsidir. Bundan sonra ermənilərə Araratı Ağrıdağ adlandırmaq öyrədilsə, gələcək nəsillər üçün bu, adi toponimə çevriləcək”.

Erməni yazar Paşinyanın ordunu da ixtisar etməsinə diqqət çəkir. “Araratdan sonra növbə Sevana, Azərbaycanın təbircə desək, Göyçəyə çatacaq”, - o bildirib.

Erməni mediasında bu qorxu və panika nə ilə bağlıdır? Göyçə gölünə nəzarət Azərbaycan Orudusuna keçə bilərmi?

Siyasi şərhçi Aydın Quliyev “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Nikol Paşinyan böyük cinayətkar revanşistlər ordusu ilə üz-üzə qalıb: “Azərbaycandan

Ağrıdağdan sonra növbədə Göyçə! İrəvanda panika

Erməni müxalifəti Paşinyana qarşı ağılasığmaz iddialar irəli sürür

qisas almaq istəyənlər də ona qarşıdır, Rusiyanın qisasını almaq istəyənlər də ona qarşıdır. Son vaxtlar Rusiyanın Ermənistanı himayə etdiyi media Paşinyana qarşı daha da fəallaşmış. Özləri də yaxşı bilir ki, Paşinyan həqiqətən “real bir Ermənistan” qurmaq istəyir. Ancaq onlara real Ermənistan lazım deyil, revanşçılara “dağların dalında görünməyən, mənasız uydurma hədəflərdən başı gicəllənən və qonşularla vuruşan Ermənistan” lazımdır. Revanşçılar hətta ən ağılasığmaz ittihamları belə Paşinyana yağdırırlar. Bu zaman

fərqi varmırlar ki, cəmiyyət buna inanacaq, ya yox. Məqsəd odur ki, tək cəmiyyətin hansısa hissəsinin “sarı simlərinə” kiçik də olsa toxuna bilsinlər. Azərbaycanın Göyçə gölünü ələ keçirməsi təhlükəsinin olduğu kimi yazılar, açıqlamalar da ağılasığmaz bir uydurmadır. Paşinyan revanşçılara ehtiyat od qoyub ki, onlar hələ çox absurdlar uyduracaqlar. Ancaq Paşinyan çox böyük çətinliklə Ermənistan üçün həqiqi dövlətə xas inkişaf yoluna çıxmaqla Paşinyan “xarabalıq bayquşlarına” uymadan öz siyasətini Azərbaycan və Türkiyə re-

allıqları ilə uzlaşdırmaqda davam etməlidir”.

Siyasi şərhçi Əli Orucov isə dedi ki, Ermənistanda parlament seçkiləri yaxınlaşdıqca siyasi gərginlik pik həddə çatacaq və proses artıq sürət götürüb: “Əsasən revanşistlərdən ibarət müxalifət cinahı isterik vəziyyətdədir. Onlar özləri də yaxşı fərqi bilərlər ki, xalq onlara inanmır, onların arxasınca getmir. Növbəti seçkilərdə də xalqın onlara dəstək verməyəcəyini hiss edirlər. Buna görə də bütün gücləri ilə özlərinə düşməni bil-

dikləri Nikol Paşinyanı qaralamaq, gözənd salmaq, şərləmək kampaniyası aparırlar. Nikol Paşinyan Ermənistanın heç də qədim olmayan tarixində ilk erməni liderdir ki, qonşularla, xüsusən Azərbaycan və Türkiyə ilə normal qonşuluq münasibətlərinin ölkəsinin gələcəyinin təminatı olduğunu düşünür və bu düşüncəyə uyğun siyasi xətti yürütməyə çalışır. Revanşistlər isə bunu Paşinyanın satqınlığı, Azərbaycanın və Türkiyənin diktəsi ilə fəaliyyət göstərdiyi kimi qələmə verirlər. Revanşistlər Ermənistanı sülh, yaxşı gələcəyin yolunu göstərən Paşinyanı bu şəkildə hədəfə alsalar da özləri alternativ təqdim edə bilmirlər. Onlar 35 il bundan öncə necə idilərse, hansı xəttin tərəfdarı idilərse indi də elə qalıblar. Bu xətt isə tarix göstərdi ki, Ermənistanı dalan dövlətə, acınacaqlı vəziyyətə düşən dövlətə, erməni xalqını isə hazırkı acınacaqlı duruma gətirib çıxardı. Deməli, revanşist müxalifət Paşinyanı yığıb Ermənistanı yenidən bəlalərlə üz-üzə qoymaq, yenidən müharibəyə başlayıb erməni gənclərinin məhvini davam etdirmək yolunu təqdim edirlər. Elə buna görə də erməni xalqının artıq böyük hissəsi həmin revanşistlərə dəstək vermir və verməyəcək. Nikol

Paşinyanın bu mənada bəxti gətirib ki, bu cür müxalifəti var”.

O ki qaldı Ermənistanın müxalifətə bağlı mediasında guya Paşinyanın Göyçəni Azərbaycana verəcəyi, növbənin Göyçəyə çatacağı barədə iddialarına, ekspert dedi ki, bu da Paşinyana qarşı növbəti uydurma qara piar-dır: “Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhədlərin demarkasiyası və delimitasiyası aparılır və proses davam edəcək. Göyçənin Azərbaycana verilməsi mövzusunun gündəmdə olduğu haqda bu günə qədər heç bir rəsmi informasiya olmayıb. Azərbaycanın heç bir ölkənin BMT tərəfindən tanınan ərazilərində gözü yoxdur. Göyçə tarixən azərbaycanlıların torpağı olub. Azərbaycan istəsəydi, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Göyçəni güc yolu ilə alardı. Lakin Azərbaycan bunu etmədi. Çünki belə bir niyyəti yox idi. Azərbaycanın mövqeyi bundan ibarətdir ki, azərbaycanlılar tarixi ata-baba yurdlarına, doğma torpaqlarına dinc şəraitdə qayıtırlar, Ermənistan dövləti buna şərait yaratsın. Bu mövqə Ermənistanın ərazi bütövlüyünə qarşı mövqə deyil”.

□ **Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”**

Qonşularına yenə “qospadin” olmaq istəyənlər

Yadınızdadırsa, bu ilin iyul ayının ortalarında türk dövlətlərinin liderləri Şuşada görüşərkən dövlət başçısı İlham Əliyev Rusiya səmasında vurulan sərinin təyyarəmizdən və Moskvanın bu xüsusda adekvat reaksiya göstərməməsindən danışmışdı.

Azərbaycan liderinin çıxışının videoyazısını hətta ABŞ Prezidenti Donald Tramp da paylaşmışdı.

Daha sonra, məlum olduğu kimi, Ağ Evdə ABŞ, Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin üçtərəfli görüşündə mühüm razılaşmalar əldə olundu və bu, Rusiyanın, yumşaq desək, xoşuna gəlmədi. Əslində isə söhbət ciddi hiddətlənmədən gedirdi.

Bax, o zaman bir çox ekspertlər, müşahidəçilər, hətta siyasətə gəndən-gənə maraqlanan sırayı adamlar qətiyyətlə deyirdilər: “Rusiya bu işi belə qoymayacaq, nəse bir təxribat törədəcək”.

Bunu deyənlər, yazarlar arasında Rusiyanın keçmişini, indisini, siyasətini, dövlət ağıllı, başı çönəndə özünü necə aparmaq tövrünü yaxşı bilənlər də vardı. Zətən, “Rusiyanı ağılla dərk etmək çətindir” kəlamından xəbərdar olanlar bu dövlətdən həmişə qeyri-standart addımlar gözləyir və heç vaxt yanırlar.

Üstəlik, bu cür bəd-bəd proqnozlar verildə Rusiya-

nin ölkəmizə qarşı təxribatçı hərəkətləri artıq müşahidə olunurdu. Yekaterinburq hadisələri baş vermişdi, azərbaycanlılara, xüsusilə də diaspor təşkilatlarına qarşı repressiv tədbirlər görüldü, deportasiya edilənlər kütləviləşmişdi, vətəndaşlarımızı qarşı ksenofobik çağırışlar kafe-küçə səviyyəsindən parlament zalına, telekanal efirlərinə qədər qalxmışdı.

Ancaq yenə də işi bilənlər deyirdilər ki, daha betər təxribatlar gözləmək lazımdır.

Vurulan təyyarəmizlə bağlı Rusiyaya ünvanlanan sərt məsajdan sonra çox çəkmədi, ilk cavab atəşini Rusiya Ukraynada SOCAR-ın müəssisəsinə açdı. Bu obyektin Rusiya raketləri ilə vurulması birbaşa Azərbaycanın iqtisadi potensialına endirilmiş zərbəydi.

Bunun son olmayacağı da əyan idi. Rusiyanı idarə edənlərin ta köhnə əyyamlardan bəri bir xarakterik cəhətləri var: intriqada ısrarlı olmaq, sona qədər getmək, əl çəkmək.

Bakı-Tiflis-Ceyhan neft xəməri ilə nəql olunan karbohid-

rogen ehtiyatlarına zərərli maddələrin qarışdırılması məsələsi məhz Rusiyadan təxribat gözlədiyimiz günlərdə baş verdi.

Ona görə də ekspertlərin gümanı azı başqa yerlərə getmədi. Ehtimalların kompasi şimalı göstərirdi.

Hazırda SOCAR-ın sabiq məsul işçisinin adının “Rusiya təxribatı”nda hallandırılması, ona qarşı irəli sürülmüş ittihamlardan birinin də dövlətin “iqtisadi təhlükəsizliyinə təhdid”lə bağlı olması ondan xəbərlər verir ki, keyfiyyətli neftimi-

zə xlorid qatılması nə öz-özünə, nə də səhlənkarlıqdan baş verib.

Həm təxribatdan şübhələnilir. Burada həbs olunan Əhmədzaadənin rolunun nə dərəcədə olması, onun bu işdə tək olub-olmaması və ya qrup şəklində hərəkət edib-etməmələri istintaqın bəlirləyəcəyi məsələdir.

Bizə məlum olan odur ki, Rusiya və Azərbaycan arasındakı soyuqluq artıq donvurma mərhələsinə yaxınlaşır.

Əlimizdə vacib işlər olduğu, Ermənistanla sülh sazişi-

nin astanada durduğu bir vaxtda bizə nə Rusiya ilə, nə də başqa bir dövlətlə gərginlik yaşamaq sərfəli deyil. Bizim digər dövlətlərə qarşı hər hansı bir tələbimiz, iddiamız yoxdur, yetər ki, əllərini, göz-lərini, qəmişlərini buradan çəksinlər.

Ancaq belli olduğu kimi, bu, elə də asanlıqla baş vermir. Tarixdə keçmiş müstəmləkələrindən asanlıqla əl çəkən imperiya olmayıb. Aradan yüz il keçir, keçmiş müstəmləkə öz müstəqilliyinin 100 illiyini qeyd edir, amma keçmiş met-

ropoliya hansısa adla, pərdəylə yenidən oraya yerləşmək, ya da özünə sərfəli, sözbəxan rejim bərqərar etmək istəyir.

Biz bunu Fransanın təmsalında görmüşük, görürük. Rusiya da onun kimi edir. Kremlin Karpat, Qafqaz və Orta Asiya ölkələrinə yanaşması fərqli deyil. Bu dövlətin öz yaxın qonşularıyla yaşadığı bütün intriqalar və gərginliklər məhz onun neo-imperiya ambisiyaları üzündəndir. Kreml heç cür bu ölkələri sərbəst buraxmaq istəmir.

İndi Moskvanın əlində cəzibədar ideyalar yoxdur, kommunizm-sosializm ideyası iflasa uğrayıb, demokratiya, insan haqları prinsiplərinə isə özü də yaxın durmur. Ona görə də Kremlin postsovet ölkələrə yeganə təsir rıçağı siyasi, hərbi, iqtisadi təxribatlardır.

Bu total təzyiqin nə qədər davam edəcəyi indilərdə bilinmir. Amma ona ciddi müqavimət də var. Bu dəfə həm Qafqaz ölkələri, həm də Orta Asiya-nın türk dövlətləri rus ekspansiyasından qorunmaq üçün təbii müttəfiqə çevriliblər.

Ümid edək ki, şimallılar yenidən başımıza “qospodin” və ya “tovariş” kəsilməsinlər. Yoxsa alnımıza “yadellilərlə əbədi mübarizə” yazılıb?

□ **Xalid KAZIMLI**

"Yeni tikilən binalarla bağlı uzun müddətdir ki, söz-söhbət gedir. Bəzi binaların keyfiyyətli tikildiyi bildirilsə də, bir çox binaların keyfiyyətsiz tikilməsi barədə ortada faktlar var. Dəfələrlə şahidi olmuşuq, kütləvi informasiya vasitələrində verilən məlumatlarda da görmüşük, insanlar özləri də çəkib, sosial şəbəkələrdə paylaşırlar.

Bu binaları tikənlər müəyyən boşluqlardan istifadə edirlər. Görünür, kiməsə güvənirlər, yaxud ciddi səhlənkarlığa yol verirlər. Cəzasız qalacağına əmin olduqları üçün belə etibarsız binaları tikib təhvil verirlər. Faktiki, bu adamlar tikinti dəlləlləridir. Fövqəladə Hallar Nazirliyi və digər müvafiq dövlət orqanları binaları təhvil almadan onları istifadəyə vermək olmaz. Çünki binalara su, qaz çəkilməli, digər işlər görülməlidir. Əks halda, heç kim o binalarda girib yaşamaz. Adamlar pullarını geri istəyə, tikinti şirkətini məhkəməyə verə bilərlər. Binaların tikilməsinə "yuxarıdan aşağı" kim icazə veribse, binaların özülündən başa qədər yoxlama səlahiyyətinə də malik olmalıdır. Adıca binanın özülünə beton tökürlər, heç kim yoxlamır. Birinci tikilir, heç kim yoxlamır, ikinci, üçüncü... On altı-on yeddi mərtəbəli binalar tikilib, indi belli olur ki, belə ciddi problemlər var".

Bu sözləri Pravda.az-a Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədr müavini Elşad Musayev deyib.

Deputat deyib ki, Azərbaycan heç nədən sığortalanmayıb: "Allah uzaq ələsin, istənilən vaxt zəlzələ də, digər təbii fəlakətlər də ola bilər. Binaların əksəriyyətinin girişində obyektlər tikirlər. Faktiki binaların həyətine yanğınsöndürən maşınların girməsi mümkün deyil. Bu proses indi də davam edir. Şəhər mərkəzində istənilən məhəlləyə gedin, böyük əksəriyyətdə giriş-çıkış həddindən artıq məhduddlaşmış. Təəssüf ki, şəhər təsərrüfatında özbaşınalıq da-

vam edir. Axşam yatırsan, şəhər görürsən ki, binanın çıxışında obyekt qurublar. Məlumdur ki, tikinti sahəsində xeyli dələduzluq halları olub. Çox sayda adam həbs olunub. Proses isə davam edir. Bir mənzil bir neçə adama satılır. Bunların hər birinin qarşısını almaq üçün binaların tikintisinə icazə verildə eyni zamanda həmin tikintiyə nəzarət də olmalıdır. Bizdə isə bu nəzarət ilkin dövrdən yoxdur. Bir hadisə baş versə, bizi böyük fəlakət gözləyir".

Azərbaycanda tikinti özbaşınalıqlarını necə dayandıрмаq olar?

Hüquqşünas Əkrəm Həsənov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanda daşınmaz əmlakın dövlət reyestri bağlıdır: "Təəssüf ki, ciddi bir problemdir. Halbuki dünyanın əksər inkişaf etmiş ölkələrində, hətta bəzi inkişaf etməkdə olan dövlətlərdə belə daşınmaz əmlakın dövlət reyestrinin elektron versiyası hər kəs üçün açıqdır. Orada hər kəs istənilən vaxt girib baxa bilər ki, hansı əmlak kimə məxsusdur, həmin əmlak üzərində hansı tikinti işləri aparılıb, tikintiyə icazə verilibmi, hansı şərtlərlə həyata keçirilib. Hətta bəzən evdə təmir işləri aparılanda belə, əgər divarların yeri dəyişdirilsə və ya planlaşdırmaya təsir edən nəşə edilsə, qonşular da bundan xəbərdar olur. Çünki qonşunun etdiyi dəyişiklik mənə də təsir edə bilər - ya səs, ya təhlükəsizlik, ya da başqa bir aspektdən. Buna görə də bütün bu məlumatlar şəffaf şəkildə ictimaiyyətə açıq olur".

Onun sözlərinə görə, bəzi ölkələrdə bu məlumatlara çıxış ödənişli, bəzilərində isə tam

Bakını başına alan özbaşına tikintilər - həyəcən təbili

Hüquqşünas: "Problemin iki səbəbi var - daşınmaz əmlak reyestrinin qapalı olması və tikinti sahəsində korrupsiya"

mam ilə pulsuzdur: "Ancaq əsas məsələ odur ki, açıqdır. Evin yanında hansısa bina tikilir, dərhal dövlət reyestrinə baxaraq öyrənə bilərəm ki, bu tikintiyə kim icazə verib, kim həyata keçirir, hansı şərtlərlə aparılır. Əgər hesab edərsən ki, burada qanunsuzluq var və hüquqların pozulur, onda məhkəməyə müraciət edə, həmin icazəni verən və tikintini həyata keçirən şəxslərə qarşı iddia qaldıra bilərəm".

Hüquqşünas qeyd etdi ki, təxminən 15 il əvvəl qanunvericiliyimizdə bu məlumatların açıq olması nəzərdə

tutulmuşdu: "Sonra qanuna dəyişiklik edildi və artıq daşınmaz əmlakla bağlı məlumatların açıq olması ləğv olundu. Bu səbəbdən, yuxarı qonşum mənzilindən evimə su axıtsa, heç cür öyrənə bilmərəm ki, həmin mənzilin sahibi kimdir. Çünki məhkəməyə müraciət etmək üçün mülkiyyətinin ad-soyadını bilməliyəm".

Hüquqşünas onu da vurğuladı ki, tikilən binaların böyük əksəriyyətinin layihəsi təsdiqlənmir: "Tikinti şirkəti rüşvət, korrupsiya yolu ilə icazə alır, amma layihə rəsmən

təsdiqlənmir. Layihə təsdiqlənmədiyi üçün də heç kəs onunla tanış ola bilmir".

Ə.Həsənov onu da vurğuladı ki, başqa bir ciddi problem də tikinti şirkətlərinin yeni mənzili bir neçə nəfərə satması ilə bağlıdır: "Bu niyə baş verir? Çünki əgər 2018-ci ildə qəbul edilən qanun tam tətbiq olunsaydı, hər bir mənzil əvvəlcədən dövlət reyestrində qeydiyyatda alınmalı idi. Yeni bina hələ tikilməmişdən mənzilin mülkiyyət hüququ qeydiyyatda düşməli idi. Belə olsaydı, bir mənzili eyni vaxtda iki və ya on

nəfərə satmaq mümkün olmazdı. Çünki dövlət reyestrində artıq həmin mənzilin sahibi görünəcəkdi. Ancaq bu da edilmir.

Əvəzində vətəndaşa deyirlər ki, "kupça yoxdur, qeydiyyat yoxdur, sadəcə, müqavilə bağlayınq". Belə olan halda, tikinti şirkəti həmin müqaviləni bir nəfərə də, iki nəfərə də, hətta 10 nəfərə də bağlaya bilər. Çünki nəzarət mexanizmi yoxdur. Niyə yoxdur? Çünki qeydiyyat yoxdur. Qeydiyyatın olmamasının səbəbi isə layihənin olmamasıdır. Layihə niyə yoxdur? Çünki korrupsiya var. Əgər torpağın mülkiyyət hüququ əvvəlcədən verilsəydi və bütün layihələr təsdiqlənsəydi, tikinti şirkətləri dövlət məmurlarından asılı vəziyyətdə qalmayacaqdı. Ancaq bəzi məmurlar elə bunu istəyir - yeni tikinti şirkətlərini daim asılı vəziyyətdə saxlamaq. Beləliklə, problemin kökündə iki əsas məsələ dayanır: daşınmaz əmlak reyestrinin qapalı olması və tikinti sahəsində korrupsiya. Bu iki amil vətəndaşların mülkiyyət hüququnu pozur, onları aldadılma və zərərçəkmiş vəziyyətinə salır".

Q Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Tələbələr və təqaüdcülər üçün gediş haqqı azaldılır? - hazırlıq başladı

Dövlət agentliyi ictimai nəqliyyatda güzəştli ödəniş tətbiq olunacağını anons etdi - iki ekspertdən fərqli çağırışlar

Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədr müavini Arzuxan Əlizadə Azərbaycanda ictimai nəqliyyatdan istifadə edən azyaşlılar və tələbələr üçün gediş haqqının yarımsının, yəni 25 qəpik müəyyən edilməsi barədə təkliflərə münasibət bildirib.

Sədr müavini Pravda.az-a deyib ki, Azərbaycanda beş yaşadək uşaqlar üçün ictimai nəqliyyatdan istifadə pulsuzdur.

"Beş yaşadək məktəbəqədər hazırlığa və məktəbə gedən uşaqlar, eləcə də tələbələr üçün əlavə güzəştlər nəzərdə tutulması olduqca məqsədəmüvafiq olar. Bu, beynəlxalq təcrübədə də var. Dünya təcrübəsində belədir ki, həm məktəb yaşlı uşaqlar, həm də tələbələr üçün nəqliyyatdan istifadə məqsədilə aylıq və illik güzəştli şərtlərlə abonentlər verilir. Bu abonentlər onların avtobuslardan, eləcə də metrodan istifadə etmələrinə şərait yaradır. Bu qaydanın ölkəmizdə tətbiqi olduqca müs-

bət qarşılanar, ailələrin büdcəsinə əlavə yardım olar. Tələbələr də büdcələrinə qənaət etmiş olarlar".

Qeyd edək ki, yeni qaydaların əsas məqsədlərindən biri bütün avtobuslarda vahid, nağdsız ödəniş sisteminin tətbiqidir. Yalnız bu imkan tam təmin olunduqdan sonra təqaüdcülər, tələbələr və digər sosial

kateqoriyadan olanlar üçün güzəştli gedişhaqqı mexanizmlərinin tətbiqi mümkün olacaq.

Bunu Azərbaycan Yürüstü Nəqliyyat Agentliyinin (AYNA) İdarə Heyətinin sədri Anar Rzayev Avtomobil nəqliyyatı ilə müntəzəm sənişinləşməsi sahəsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında Fərmandan irəli ge-

lən məsələlərə həsr edilən brifinqdə çıxışı zamanı deyib.

Nəqliyyat eksperti Eldəniz Cəfərov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bugünkü realıqda gedişhaqqının 25 qəpik olması mümkün deyil: "İctimai nəqliyyat fondu yaradıldıqdan, bu fondla müəyyən məbləğ cəmləşdikdən, daşıyıcılarla "Brut-

to" müqaviləsi imzalandıqdan sonra gələcəkdə müəyyən həssas qruplar üçün güzəştli tətbiq edilə bilər. Müxtəlif gedişhaqqı paketlərinin - günlük, həftəlik, aylıq, illik paketlərin tətbiqi də gündəmə gələ bilər. Bunun üçün yeni sistem qurulmalıdır. Yeni sistemin əsas bazası isə cənab Prezidentin fərmandır ki, əsas məqsədlərə nail olduqdan sonra güzəştli gedişhaqqı məsələsinə baxıla bilər. Düşünürəm ki, həssas qruplara güzəştlərin tətbiq edilməsi məqsədəuyğun olar".

İqtisadçı Natiq Cəfəri hesab edir ki, hər gün nəqliyyatdan istifadə edən sənişinlər üçün gündəlik, həftəlik, altı aylıq və illik gediş biletləri olmalıdır: "Bu biletləri alan vətəndaşlar üçün fərqli tariflər müəyyən edilməlidir. Əgər bir günlük bilet alınarsa və gün ərzində dəfələrlə nəqliyyatdan istifadə edilsə, bunun qiyməti, məsələn, 2 manat ola bilər. Aylıq biletlər, təxminən 30 manat, altı aylıq biletlər 140 manat, illik biletlər isə 220 manat ola bilər. Belə sistem Avropa ölkələrində tətbiq olunur və sənişinlər üçün həm daha sərfəli, həm də rahatdır. Nəqliyyat şirkətlərinə də bu sistem sərfəlidir, hər dəfə öncədən pul almaqla, öz problemlərini, borc-xərclərini həll edə bilərlər. Bundan başqa, şagird, tələbə və təqaüdcülər üçün ad-soyada bağlı kartlar olmalıdır, qiyməti isə normal qiymətlərdən azı 2 dəfə ucuz olmalıdır, məsə-

lən, tələbə, şagird, təqaüdcü cəmi 100 manat (altı aylıq 55 manat) ödəməklə il ərzində ictimai nəqliyyatdan məhdudiyyətsiz istifadə haqqı qazanmalıdır. İldə 2-3 dəfə səs-küy salıb nəqliyyatda gedişhaqqından danışıb, sonra artırılır, amma bu qiymət artımı keyfiyyəti dəyişmir, müştəri məmnuniyyəti yaratmır".

Hüquqşünas Ərşad Hüseynovun fikrincə, yeni mexanizm sürücü rəqabətini aradan qaldıracaq: "'Tarif menyusu" modeli, yəni aylıq və illik paketlər, bir neçə marşrut üzrə vahid biletlərin tətbiqi gündəmədədir. İctimai nəqliyyat sifariş kommersiya məqsədli fəaliyyət deyil. Bu, sosial əhəmiyyət daşıyan sahədir və hər kəs üçün əlçatan olmalıdır. Əlçatanlıq isə sərfəli gedişhaqqı, dayanıqlı və keyfiyyətli xidmət deməkdir. İndiyə qədər biz bu sistemin effektivliyini görə bilmirdik, çünki əsas maliyyələşmə mənbəyi məhz sənişinlərdən toplanan gedişhaqqı idi. Bu səbəbdən də daşıyıcılar sənişin uğrunda mübarizə aparır, yeni avtobusların alınmasında çətinliklər yaşayırdılar. Ancaq dövlət dəstəyi ilə bu problemlərin həlli real və mümkün olacaq. Yeni sistemin əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, yanacağın üzərində olan yol vergisinin bir hissəsi ictimai nəqliyyat fonduna yönəldiləcək".

Q Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"

Şıxlinski barəsində qərar verildi

Yekaterinburqun Verx-İsetski Rayon Məhkəməsi müstəntiqin Uraldakı Azərbaycan diasporunun rəhbəri Şahin Şıxlinskiyə həbs müddətinin uzadılması barədə vəsatətini təmin edib.

Musavat.com xəbər verir ki, həbs müddəti 30 dekabr 2025-ci il tarixinədək uzadılıb.

Qeyd edək ki, Şahin Şıxlinski avqustun əvvəlində Moskvada saxlanılıb. Qeyri-rəsmi məlumata görə, o, guya Azərbaycan səfirliyində gizlənməmiş. İlk məlumata əsasən, ona qəsdən adam öldürməyə cəhd ittihamı irəli sürülüb. Şıxlinski isə özünü təqsirli saymadığını bildirir.

Tiflis məhkəməsində bomba həyəcanı

Tiflis Şəhər Məhkəməsində təxliyə elan edilib.

Teleqraf-ın yerli bürosu xəbər verir ki, bütün şəxslər binanı tərk ediblər, məhkəmə prosesləri dayandırılıb.

Yayılan məlumatlara əsasən, binaya bomba yerləşdirilməsi ilə bağlı məlumat daxil olub.

Əraziyə Gürcüstan Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) Terrorla Mübarizə Departamentinin əməkdaşları cəlb olunub.

DTX-dan partlayıcı qurğu haqqında məlumatın alındığını təsdiqləyiblər, protokola uyğun tədbirlərin görüldüyü bildirilib.

Artıq bir neçə gündür Gürcüstanın Marneuli (Sarvan) şəhərində 17 yaşlı azərbaycanlı yeniyyətminin döyülməsi müzakirə mövzusunda çevrilib. Hadisəyə səbəb onun gürcü dilini bilməməsi olub. Belə ki, meriya əməkdaşı Tornike Mtvarelidze və Marneuli bələdiyyə şurası sədrinin 27 yaşlı oğlu Mamuka Gigani onu şirniyyat mağazasından qovaraq "öz ölkəyə qayıt" deyiblər.

Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyi bir neçə gün əvvəl məlumat yayaraq bildirib ki, Mamuka Gigani azərbaycanlı uşağı döyməkdə ittiham olunur və saxlanılıb.

Tiflisdə yaşayan hüquq müdafiəçisi Samirə Bayramova Musavat.com-a açıqlamasında deyib ki, döyülən yeniyyətme mağazada satıcı işləyir: "İki nəfər mağazaya girib ondan nəse soruşub, o isə Azərbaycan dilində cavab verib. Bundan əsəbiləşən şəxslər əvvəlcə onu təhqir ediblər, sonra isə döyüblər.

Onlar Marneulidə özlərini reket kimi aparırlar. Mamuka Gigani bir neçə həftə əvvəl də azərbaycanlının üzünə bıçaqla hücum etmişdi. Qardaşı polis olduğuna görə cəzasız qalır. Hadisə də bu fonda baş verib. Səs-küy artanda polis və Gürcüstan parlamentindəki azərbaycanlı deputat əraziyə gəlib, amma heç bir reaksiya verməyiblər. Mamuka Gigani isə şəhərdə qışqırıraq insanlara hücum edib. Yalnız ertəsi gün ca-

maatın və medianın təzyiqi ilə saxlanılmışdı", - deyə S. Bayramova bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu, azərbaycanlılara qarşı ilk hal deyil: "Azərbaycanlılara daima təzyiq göstərilir, vəhşicəsinə davranılır. Hüquq-mühafizə orqanları isə susur. İndi də polis, yerli idarəetmə və cinayətkar qruplar yeniyyətminin ailəsinə təzyiq edirlər ki, şikayət ərizəsini geri götürsünlər. Onları idarəyə aparıb məcburi imza atdırıblar ki, Gigani azadlığa çıxsın. Əks halda, məhkəmədə geri çəkilməsələr, böyük problemlərlə üzləşəcəklərini deyiblər.

Yeniyyətminin atası əlil-dir, anası işləmir. Oğlan isə satıcılıq etməklə ailəsinə dolandırır". Samirə Bayramovanın sözlərinə görə, ailə tamamilə müdafiəsiz qalıb və Azərbaycanın Gürcüstandakı səfirliyi də baş verənlərə reaksiya vermir.

Əldə olunan son məlumata görə, Mamuka Qiqani azyaşlıya qarşı zorakılıqda ittiham olunmasına baxmayaraq, cəmi 15 min lari (9450

manata ekvivalent) girov qarşılığında azadlığa buraxılıb. Bu qərar Gürcüstan məhkəməsinin son hökmü ilə elan edilib və bölgədə yaşayan azərbaycanlılar arasında ciddi narazılıq doğurub.

Samirə Bayramova son açıqlamasında məhkəmənin qərarına sərt reaksiya verib: "Bu da sizə "ədalət". Azyaşlıya qarşı zorakılıq edən, onu təhqir edən şəxsi 15 min lari girov qarşılığında azadlığa buraxırlar. Bu, cəzasızlıq mühiti yaradır və belə davranışların qarşısını almaq əvəzinə, onları stimullaşdırır. Biz tələb edirik ki, günahkar layiqli cəzasını alsın, azərbaycanlı uşaqların, ümumən azlıq icmalarının hüquqları təmin olunsun".

Borçalı türklərinin siyasi liderlərindən biri olan Əhməd İmamquliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirib ki, Gürcüstanda gürcü dili dövlət işində çalışan şəxslərdən tələb edilə bilər: "Bir vətəndaşın digər vətəndaşa "sən niyə gürcü dilini bilmirsən" deməsi qəbul ediləməzdir. Əgər 17 yaşlı azərbaycanlı gürcü dilini bilmirsə, bunun günahkarı Gürcüstan hakimiyyəti və bu ölkənin Təhsil Nazirliyidir. Dövlət vətəndaşın gürcü dilini öyrənməsinin qarşısını qalmalı idi. Soydaşımızı təhqir edən şəxs gedib o şilləni Gürcüstanın bu günə qədər vəzifədə olan təhsil nazirinə vursun. Soruşsunlar ki, niyə onun vətəndaşı dövlət dilini bilmir?"

Mamuka Qiqaninin girovla həbsdən azad olunması o demək deyil ki, o insanın boynundakı cinayət bağlanır. Sadəcə olaraq, həmin şəxs istintaq sona çatana qədər Gürcüstanı tərk etməmək şərti ilə azadlıqda olacaq. Hüquqşünaslar tələb etməlidirlər ki, bu şəxs cəzalandırılsın".

Ə. İmamquliyev deyir ki, yeniyyətminin ailəsi onlara təzyiq olunduğunu birbaşa ifadə etməsə də, bu halla qarşılaşdı: "Ailənin şikayətçi olmaması sübut edir ki, onlara qarşı hansısa yollarla təzyiq göstərilir, lakin bunu etiraf etmirlər.

Çox təəssüflər olsun ki, Gürcüstan parlamentində iki azərbaycanlı deputat təmsil olunmasına baxmayaraq, onlar bu məsələyə laqeyd yanaşırlar və hadisə ilə bağlı hər hansı fikir bildirmirlər. Marneuli bələdiyyəsinin başçısı da səsini çıxarmadı və baş verənləri görmədən gəldi.

Yeniyyətminin valideynlərindən biri ağır xəstədir. Buna görə də soydaşımız ailəsinə dolandırmaq üçün mağazada işləyirdi. İndi o işə getmir və psixoloji durumu yaxşı deyil".

Gürcüstan Azərbaycanlıları Konqresi də Marneulidə azərbaycanlı gəncə qarşı baş vermiş insidentlə bağlı bəyanat yayıb. Qurum hadisəni kəskin pisləyərək, bunu etnik ayrı-seçkiliyin təzahürü kimi qiymətləndirib: "Bir neçə gün öncə Marne-

uli şəhərindəki şirniyyat evlərinin birində M.Qiqaninin azərbaycanlı bir genci gürcü dilini bilmədiyinə görə təhqir etməsi və ona şillə vurması haqda yayılmış faktı Gürcüstan Azərbaycanlıları Konqresi olaraq, nifrətimizi bildiririk!

Heç kimə haqq verilməyib ki, milli mənsəbiyyətinə görə başqasına aşağılaya, alçalda, təhqir edə. Vətəndaşı olduğumuz Gürcüstan dövlətinin qanunları bizim milli kimliyimizi və dilimizi qoruyur. Bunu azərbaycandilli məktəblərimizin varlığı, ali məktəblərə qəbul zamanı

milli qəbul imtahanlarının olması, Gürcüstanda yaşayan xalqların etnik kimliyini aşağılayan, təhqir edən şəxslər üçün ölkəmizin cinayət məəcəlləsində cəza tədbirlərinin nəzərdə tutulması təsdiq edir. Hüquq-mühafizə orqanları Qiqanini saxlayıb və ona cinayət işi açıb. Həmin cinayət baş verdiyi anda parlament deputatımız Zaur Darğallı, Marneuli Bələdiyyə Məclisinin sədri Amiran Qiorqadze, "Gürcü Arzusu" partiyasından Marneuli meri vəzifəsinə namizəd Daur İsmayılov, bələdiyyə məclis üzvü Vasil Xaxulaşvili hadisəyə vaxtında müdaxilə edib və insidentin böyüməsinin qarşısını alıblar.

Marneulidə birgə yaşadığımız bütün xalqlarla bərabər, etnik azlıq olan svanlarla da həmişə dostluq şəraitində yaşamışıq, onların dövlət dilində danışmamasına heç vaxt etiraz etməmişik!

Fikrimizi bir gürcü atalar sözü ilə bitirmək istəyirik: "İnsandakı hörmət gül axtarar, nifrət isə tikan axtarar". Gəlin birlikdə gül axtaraq, tikan axtarmayaq!"

■ **Sahənə RƏHİMLİ,**
"Yeni Müsavat"

On altı azərbaycanlı müəllim qəzada yaralandı

Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi Gədəbəyin Maarif kəndi ərazisində mikroavtobusla minik avtomobilinin toqquşması nəticəsində yaralananların vəziyyətini açıqlayıb.

Birlikdən Musavat.com-a verilən məlumata görə, 24.09.2025-ci il tarixində saat 08:15 radələrində Gədəbəy rayonunda baş verən yol-nəqliyyat hadisəsi səbəbilə 16 nəfər (qadın cinsli) müxtəlif tibb müəssisələrinə hospitalizasiya olunub.

"Bədənin müxtəlif nahiyyələrinin çoxsaylı travmaları ilə 3 nəfər Gəncə Şəhər Birləşmiş Xəstəxanasına və 13 nəfər isə Şəmkir Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına təxliyə olunub. Zəruri tibbi yardım göstərilən 3 nəfər ambulator müalicə üçün evə buraxılıb.

Müalicəsi tibb müəssisələrində davam etdirilən pasiyentlərdən 10 nəfərin vəziyyəti stabil, 3 nəfərin vəziyyəti isə orta ağır olaraq qiymətləndirilir", - deyə TƏBİB-dən bildirilib.

Qeyd edək ki, dünən Gədəbəy rayonunun Maarif kəndi ərazisində yol-nəqliyyat hadisəsi qeydə alınıb. İlk araşdırmalara əsasən, "VAZ-21063" markalı minik avtomobili ilə "Daimler Benz" markalı sənişin avtobusunun toqquşması nəticəsində avtobus aşılıb. Hadisə nəticəsində 16 nəfər yaralanıb. Məlumatla görə, qəzaya düşən mikroavtobus müəllimləri Gəncədən Gədəbəyə işə aparırmış.

■ **Sahənə RƏHİMLİ**

Statistikaya əsasən 2019-cu ildə, quru sərhədlərin açıq olduğu vaxtda turizm məqsədilə Azərbaycana 2 863 531 əcnəbi vətəndaş səfər edib. 2024-cü ildə bu rəqəm 1 855 113 nəfər olub. 2019-cu ilə müqayisədə 2024-cü ildə ölkəyə məhz turizm məqsədilə gələn əcnəbilərin sayı 1 milyon 8 min 418 nəfər azalıb.

Mütəxəssislər bunun səbəbini Azərbaycanın quru sərhədlərinin bağlı olması ilə əlaqələndirir. Quru sərhədlərin bağlı olması həqiqətən turizm sektoruna zərbə vurur?

İqtisadçı ekspert Xalid Kərimli Qaynarinfo-ya açıqlamasında bildirib ki, ölkəyə gələn turistlərin sayının azalmasında quru sərhədlərin bağlı olması və karantin müddətinin davam etməsinin əhəmiyyətli təsiri var: "Bu, sərhədyanı bölgələrdə həm ticarətə, həm insanların sosial vəziyyətinə mənfi təsir göstərir. İnsanların xərcləri artır. Eyni zamanda gediş-gəliş turizmi üçün, xüsusən də qonşu ölkələrlə turizm sektorunda ciddi problem yaradır".

Xalid Kərimli hesab edir ki, ölkəyə gələn turistlərin sayının azalmasını təkcə quru sərhədlərlə bağlamaq düzgün olmaz: "Bu, turizm sahəsində ciddi problemlərin olduğunu göstərir. Turizm obyektlərinə böyük investisiyalar qoyulub, hotellərin tikintisinə milyonlar xərclənilib. Azərbaycanda ən böyük layihələr turizm layihələridir. Amma faktiki olaraq turizmin inkişaf göstəriciləri məyusedicidir. Biz qonşu Gürcüstanla belə müqayisə olunmuruq. Gürcüstanda imkanlar daha məhduddur, amma bizdən üç dəfə çox turist səfər edir".

Xalid Kərimlinin fikrincə, bu prosesdə çoxlu mürəkkəb səbəblər var: "Əsas məsələ isə Azərbaycanın turizm ölkəsi olmamasıdır. Həmçinin ölkəyə gəlməyin çətinlikləri, qiymətlər, quru sərhədlərin bağlı olması və digər kompleks səbəblər mövcuddur".

Çıxış yolları nədir, turistləri təşviq etmək üçün hansı işlər görülməlidir?

Mütəxəssislər bu geriləməni əsasən Azərbaycanın quru sərhədlərinin hələ də bağlı olması ilə əlaqələndirirlər. Quru sərhədlərin bağlı qalması turizm sektoruna bir neçə istiqamətdə mənfi təsir göstərir. İlk növbədə, quru yolu ilə səyahət edən turistlər üçün bu seçim daha ucuz və əlçatan olurdu. Xüsusilə qonşu ölkələrdən - Gürcüstan, Rusiya, İran və Türkiyədən gələn turistlər çox zaman avtomobil və ya avtobusla səyahət edirdilər. Bu, həm fərdi turistlər, həm də ailəvi və ya qrup şəklində gələn səyahətlər üçün əlverişli idi. Quru sərhədlərin bağlanması ilə onlar alternativ marşrutlara və ölkələrə yönəlməyə başlayıblar. Bundan əlavə, quru yolu ilə həyata keçirilən qısamüddətli səfərlər, xüsusilə regionlar üçün əhəmiyyətli gəlir mənbəyi idi. Məsələn, Gürcüstandan Azərbaycana həftəsonu səfər edən turistlər bölgələrdə yerləşən qonaq evləri, restoranlar və yerli ticarət obyektləri üçün daimi müştəri bazası yaratmışdılar. Sərhədlərin qapalı qalması həmin xidmət sahələrinin gəlir imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə məhdudlaşdırır. Turist axınının azalması ölkənin turizm sənayesinə birbaşa təsir etməklə yanaşı, dolayı yolla bir sıra digər sahələrə də zərər vurur. Aviareyslərlə ölkəyə gəlmək daha baha başa gəldiyindən, orta gəlirli turistlər üçün Azərbaycan daha az cəlbedici turizm istiqamətinə çevrilib. Bu da turizm rəqabətliliyinin azalmasına və Azərbaycanın alternativ istiqamətlərlə müqayisədə uduzmasına səbəb olur.

Quru sərhədlərin uzun müddət bağlı qalması təkcə turizm statistikasında deyil, həm də real iqtisadi və sosial mühitdə ciddi mənfi nəticələr doğurur. Mövcud vəziyyətin davam etməsi halında Azərbaycanın turizm sektorunda canlanma müşahidə etmək çətin olacaq. Sərhədlərin açılması bu prosesə müsbət təsir edə və ölkənin turizm potensialını yenidən canlandırma bilər.

Turizm üzrə ekspert Ceyhun Aşurov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini bölüşüb: "Azərbaycana gələn əcnəbilərin sayının pik göstəricisi 2019-cu ildə olub. Təqribən

Ölkəyə turist axınında bir milyon azalma - çıxış yolu

Ekspert deyir ki, əsas problem quru sərhədlərin bağlı olması və...

3,2 milyon əcnəbi Azərbaycana səfər edib. Onların da təqribən 2,9 milyonu turist olub, yəni ən azı bir gecə ölkəmizdə gecələyiblər. 2024-cü ildə isə turistlərin sayı 1,9 milyon olub ki, bu da azalmanı göstərir. Azərbaycanda hələ də turizm bazarı bərpa dövrünü yaşayır. Çünki mövcud şərait, geosiyasi vəziyyət, mühəribələr qonşu ölkələrə, eləcə də Azərbaycanın turizm bazasına da təsirsiz ötürmüşdür. Bundan əlavə, quru sərhədlərin bağlı olması ən başlıca səbəbdir. Baxmayaraq ki, vizaların alınması asanlaşıb, bəzi ölkələrlə viza tələbi aradan götürülüb, hava məkanı açıqdır, bir çox ölkələrlə uçuş əlaqələri mövcuddur, amma quru sərhədlərin bağlı olması, yerüstü sərhədlərin bağlı qalması ölkəyə gediş-gediş qiymətlərinə də təsir göstərir. Bu, ölkəyə gediş-gediş qiymətlərini artırmış olur. Bu da dolayısi ilə ölkəyə turistlərin gəlmə qərarlarına təsir edir. Yeni burada əsas səbəblərdən biri quru sərhədlərin bağlı olması, ikinci əsas səbəb isə hava nəqliyyatının qiymətinin əlçatan olmaması ilə bağlıdır. Gediş-gediş qiymətləri qonşu Gürcüstanla müqayisədə, təyyarə biletlərinin qiymətləri baxımından Azərbaycanda daha bahadır. Yaxşı olardı ki, Azərbaycanda olan, qonşu

ölkələrdən daha çox sayda beynəlxalq hava limanlarımız daha səmərəli işləyər. Bu limanların daha çox sərnişinə xidmət göstərmək imkanı var ikən onların aktiv işləməsinə imkan yaratmır".

İqtisadçı Natiq Cəfərlinin də mövzu ilə bağlı fikirləri diqqət cəkir: "Azərbaycana 2019-cu ildə, yeni quru sərhədlərin açıq olduğu ildə turizm məqsədilə 2 863 531 əcnəbi səfər etmişdi. 2024-cü ildə bu rəqəm 1 855 113 nəfər olub - özü də 2024-cü il quru sərhədlərin bağlı olduğu dövrdə ən yaxşı göstərici idi.

2019-cu ilə müqayisədə 2024-cü ildə ölkəyə məhz turizm məqsədilə gələn əcnəbilərin sayı 1 mln. 8 min 418 nəfər azalıb.

Təkcə bu rəsmi statistika sübut edir ki, quru sərhədlərin bağlı olması turizm sektoruna böyük zərbə vurur. Düənən Bakıda Azərbaycan Beynəlxalq İnvestisiya Forumu işə başlayıb. Forumda çıxış edən bütün nazirlər və məmurlar turizm sektorunun prioritet olduğundan danışdılar. Problem də budur ki, quru sərhədləri bağlı saxlayıb turizmi prioritet elan etmək məntiqə uyğun deyil".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Həmkəndlisini öldürənə bu cəza verildi

Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə təqsirləndirilən A.Abbasovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

Pravda.az xəbər verir ki, hakim Abdulla Məmmədovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub.

Məhkəmənin hökmü ilə A.Abbasov 7 il 6 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

İttihamla görə, hadisə 2024-cü il oktyabrın 1-də, saat 19:20-də, Şəmkir rayonu, Mahmudlu kəndi, "İkinci küçə" yaxınlığında baş verib.

Belə ki, yetkinlik yaşına çatmayan, 2009-cu il təvəllüdü A.Abbasov əvvəlki günlərdə aralarında yaranmış şəxsi münaqişəyə görə həmkəndlisi, zərərçəkmiş İlham Abdullayevlə qisas almaq niyyəti ilə evdə olan bıçağı götürərək görüşə gəlib. Görüş zamanı təqsirləndirilən şəxs İlham Abdullayevin özünə və ailəsinə qarşı nalayiq ifadələr işlətməsindən hiddətlənərək üzərindəki bıçaqla bir dəfə döş qəfəsinin sol arxa yan səthinə zərbə vurub. Nəticədə zərərçəkmişin sol ağciyəri və ürəyi zədələnib, kəskin qanıtırmə səbəbindən ölümünə gətirib çıxarıb.

Hadisə zamanı İlham Abdullayev yerə yığılaraq əlavə olaraq sağ diz oynaqında sıyrıq və çənəaltı nahiyəsində əzilmiş-sıyrılmış xəsarətlər alıb.

Beləliklə, təqsirləndirilən Abbasov şəxsi münasibətlər zəminində baş vermiş mübahisəyə görə qisas məqsədilə İlham Abdullayevi qəsdən öldürüb. Hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən A.Abbasov şübhəli şəxs qismində saxlanılıb.

İrandan gətirilən 29 kq marixuana ifşa edildi

Astara Gömrük İdarəsi əməkdaşlarının həyata keçirdikləri kompleks əməliyyat-axtarış və gömrük nəzarəti tədbirləri nəticəsində növbəti dəfə külli miqdarda narkotik vasitə - marixuana aşkar edilərək qanunsuz dövriyyədən çıxarılıb. Bu barədə Dövlət Gömrük Komitəsindən bildirilib.

Məlumatla görə, "Cənub Astara" gömrük postunda Azərbaycan Respublikası ərazisindən tranzit keçməklə İran İslam Respublikasından Rusiya Federasiyasına "kahı" yükü aparan nəqliyyat vasitəsi gömrük yoxlamasına cəlb edilib.

Rentgen qurğusu və kinoloji xidmət itinin tətbiqi ilə həyata keçirilən yoxlama zamanı iki ədəd paletdəki yeyişlərdə üzərləri kahı yükü ilə örtülərək gömrük nəzarətindən gizlədilmiş 73 ədəd bağlamada, qablaşdırılmaları ilə birlikdə ümumi çəkisi 29 kiloqram 100 qram olan narkotik vasitə - marixuana aşkar edilib.

Tramp Zelenskiyə "vur" əmrini verdi, Avropaya isə...

7 dəqiqəlik görüş Ukrayna savaşını daha da alovlandıracaq

Sentyabrın 23-də ABŞ Prezidenti Donald Trampa ukraynalı həmkarı Vladimir Zelenski arasında görüş baş tutub. Görüş Nyu Yorkda BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyası çərçivəsində keçirilib və cəmi 7 dəqiqə çəkib.

Zelenski ilə görüşü zamanı Tramp ABŞ-nin Ukraynaya dəstəyini növbəti dəfə ifadə edib və Avropa ölkələrinin Rusiyadan neft və təbii qaz almamalı olduğunu bildirib. Tramp BMT-nin mənzil-qərgahında keçirdiyi mətbuat konfransında ABŞ-nin Ukraynanın mübarizəsinə böyük hörmətlə yanaşdığını deyib. "NATO ölkələri onların hava məkanına daxil olan Rusiya təyyarələrini vurmaldır mı?" sualına cavabında ABŞ Prezidenti deyib: "Bəli, mən belə hesab edirəm".

D.Tramp Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə nə vaxt görüşəcəyi ilə bağlı suala isə "Bir ay ərzində bu barədə sizə məlumat verəcəyəm" deyib. Tramp həmçinin bildirib ki, hazırda ən böyük irəliləyiş Rusiya iqtisadiyyatının çox pis vəziyyətdə olmasıdır.

"Mən Trampa çox minnətdaram. Hazırda təfərrüatları bölüşə bilmərəm. Tramp cəbhədəki vəziyyətlə bağlı çox vacib məlumatlara malikdir". Bunu Zelenski Trampa görüşün yekunlarına dair açıqlamasında bildirib.

"Tramp başa düşdü ki, Putin onunla reallıqdan uzaq məlumatlar paylaşmış. İndi o, mənə daha çox güvənir," - Ukrayna Prezidenti qeyd edib.

Bu arada rusiyalı senator Dmitri Roqozin Ukrayna cəbhəsində hər iki tərəfin dalana dırəndiyini açıqlayıb. APA-nın Moskva bürosu xəbər verir ki, Roqozinin açıqlamasını "EC

lab" Telegram kanalı yayıb.

Roqozin hesab edir ki, Ukrayna və Rusiya orduları qüvvə və texnika baxımından paritetə çatıb və cəbhədə irəliləyiş faktiki olaraq mümkün-süz olub, cəbhə xəttinin 20 kilometrliyində istənilən texnika və piyadalar məhv edilir.

Rusiyalı senator bütün müharibənin əsasən taktiki səviyyədə aparıldığını, hər iki tərəfdən tamamilə minalanmış çöldə eyni yaşda olan kişilərdən ibarət 3-5 nəfərdən ibarət hücum qruplarının əməliyyat həyata keçirdiyini, hər tərəfdə PUA-ların vızıldadığını, həmin qrupların zirehlərlə, pulemyotlarla PUA-lara atəş açmağa çalışdığını söyləyib. Onun fikrincə, nəinki harasa hücumu keçmək, heç yerindən tərpənmək mümkün deyil.

Roqozin vurğulayıb ki, təmas xəttinin 20 kilometrliyində istənilən hərbi texnika həm Rusiya, həm də Ukrayna ordusu tərəfindən qarşılıqlı olaraq dərhal məhv edilir: "Bu dalandır, mövqe müharibəsinin problemidir. Yəni texnika, təlim, hətta motivasiya baxımından qüvvələr təxminən bərabərdir".

O, Dnepr çayının da daxil olduğu Xerson vilayətini xüsusi qeyd edib. Roqozinin sözlərinə görə, hər iki tərəf çay sahilinə yaxınlaşan kimi düşməni məhv edir və belə şəraitdə Dnepr keçməkdən söhbət gedə bilməz.

Trampa Zelenskinin görüşü müharibənin gedişinə

necə təsir edəcək? Dalana dırənən müharibə hələ də davam edir və bu il də atəşkəs üçün itirilmiş tarix saymaq olarmı?

AĞ Partiya başqanının müşaviri, siyasi şərhçi Azər Hüseynov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Trampa Zelenskinin baş tutan görüşü beynəlxalq siyasət müşahidəçiləri tərəfindən əsasən mövcud geosiyasi prosesin davamı kimi qiymətləndirilir: "Bu görüşün yaxın perspektivdə kardinal və ya fundamental dəyişikliklər yaratması ehtimalı zəif qiymətləndirilir; onun əsas funksiyası daha çox diplomatik simvolizm və tərəflərin geosiyasi mövqələrinin beynəlxalq ictimaiyyət qarşısında nümayiş etdirilməsidir. Tramp administrasiyasının prioritet strategiyası, xüsusilə Yaxın Şərqdə ABŞ-nin mövqeyini möhkəmləndirmək və regional təsir dairəsini genişləndirmək üzərində qurulub, buna görə də Ukrayna cəbhəsi ikinci planda və strateji alət funksiyasını yerinə yetirir. Belə bir kontekst Tramp-Zelenski görüşünü yalnız prosesin davamı olaraq şərh etməyə imkan verir və bunun əhəmiyyətini diplomatik jest səviyyəsində saxlayır".

Onun fikrincə, Tramp Rusiya ilə bağlı strateji hesablamalarında Şərqi Avropada Moskvanın təsir dairəsinin heç vaxt qəbul edilməyəcəyini nəzərə alır: "ABŞ-nin uzunmüddətli planları yalnız diplomatik razılaşmalar və hərbi manevrlərlə məhdudlaşmır, eyni zamanda lazım gəldikdə Şərqi Avropa

pada müəyyən kompromislərin və qurbanların verilməsini nəzərdə tutur. Analitiklər bildirirlər ki, Qərbi Avropanın təhlükəsizliyini təmin etmək üçün Şərqi Avropanın müəyyən hissəsi nəzəri cəhətdən qurban verilə bilər. Bu konsept tarixi təsir dairələrinin bərpası, regional güc balansının qorunması və ABŞ-nin strateji prioritetlərinin təmin edilməsi baxımından əhəmiyyətlidir".

Ekspertin sözlərinə görə, Yaxın Şərqdə sabilliyin təmin olunmaması Ukrayna cəbhəsində də tam həllin mümkün olmadığını göstərir: "Tramp-Zelenski görüşü həmçinin beynəlxalq ictimaiyyət üçün ABŞ-nin dəstəyi və geosiyasi mövqeyini nümayiş etdirmək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Media vasitəsilə yayımlanan açıqlamalar, birgə bəyanatlar və diplomatik addımlar yalnız simvolik xarakter daşıyır; onlar həm də regional siyasətin istiqamətini müəyyən edən strateji mesajlar kimi qəbul edilir. Bu mesajlar Avropa dövlətlərinin davranışlarına təsir edir, Rusiya və digər regional aktorlar üzərində təzyiq mexanizmini gücləndirir və ABŞ-nin liderliyini möhkəmləndirir. Görüşün nəticələri uzunmüddətli strateji planların bir hissəsi kimi qiymətləndirilir.

Strateji təhlil göstərir ki, Trampın Yaxın Şərq və Ukrayna siyasəti bir-birinə sıx bağlıdır. Yaxın Şərqdəki sabillik, regional enerji resurslarının təhlükəsizliyi və global təsir gücü olmadan Ukrayna da tam həll mümkün deyil. Bu

İranda 100 illik qadağaya etiraz

23 sentyabr
İranda yeni tədris ilinin başlanması münasibətilə Təbriz, Urmiya, Ərdəbil və başqa bir neçə şəhərdə "İranda 100 illik apartheid" adlı kampaniya keçirilib.

Axar.az xəbər verir ki, bu haqda yerli mənbələr paylaşım ediblər.

Kampaniya təşəbbüsçüləri İranda qeyri-fars dillərinin tədrisinə qadağanın davam etdiyinə diqqət çəkib, həmin gün azərbaycanlı sosial media kanalları və fəallırlarından bütün paylaşım-larının Azərbaycan dilində edilməsini istəyiblər.

Onlar yeni tədris ilində də fars dilinin hegemonluğunun davam etməsindən narahatlıqlarını bildirib, qeyri-fars dillərinin tədrisi ilə bağlı verilən vədlərin yalan çıxmasına diqqət çəkiblər.

"Bu günə kimi prezident və parlament seçkləri ərəfəsində mədəni hüquqlarla bağlı qeyri-fars xalqlara verilən vədlərin heç biri özünü doğrultmayıb, təcrübəyə əsasən bunun qarşdakı illərdə də reallaşacağı inandırıcı deyil", - kampaniya təşəbbüsçülərinin paylaşımında bildirilib.

Onlar mədəni hüquqlarla bağlı vədlərin reallaşacağına əsaslandırılması üçün İran Konstitusiyasının da dəyişdirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar: "İndiki konstitusiyada qeyri-fars dilləri ilə bağlı olan 15-ci maddə konkret və şəffaf deyil. Burada qeyri-farsların dillərinin tədrisi deyil, onun məhdud şəkildə öyrənilməsi nəzərdə tutulub və bu, xüsusən ölkə cəmiyyətinin əhəmiyyətli hissəsini təşkil edən azərbaycanlılar, türklər üçün təhqirdir!"

Ermənistanda qanlı hesablaşma - baş nazirdən açıqlama

Ermənistanda, İrəvanın bir neçə kilometrliyində yerləşən Armavir vilayətinin Merdzavan yaşayış məntəqəsində ötən gecə atışma baş verib. Hadisə nəticəsində biri icma sədri Volodya Qriqoryan olmaqla iki nəfər öldürülüb, bir nəfər isə xəsarət alıb.

Digər ölən şəxs kriminal polis əməkdaşı Karen Abramyan-dır. Atışma vaxtı o, xidməti vəzifədə olmayıb, Qriqoryanla birlikdə olub.

Mart seçkilərində Parakar icmasında müxalifətdə olan "Həyat üçün ölkə" partiyasının təmsilçisi V.Qriqoryan qalıb gəlmişdi. Onun təmsil olunduğu "Birlik" bloku əslərin 57 faizindən çoxunu qazanmışdı. İcmada növbədən kənar seçkilər isə o vaxtkı bələdiyyə başçısı, hakim "Mülki Müqavilə" partiyasından olan Lüdvik Gülnazaryanın istefasından sonra keçirilmişdi. O, ötən ilin noyabrında baş vermiş qanlı insidentdə iştirakına görə vəzifədən gəlmişdi. Həmin insidentdə bir nəfər ölmüş, iki nəfər yaralanmış, yarallardan birinin isə L.Gülnazaryan olduğu bildirilmişdi.

Parakar icması doqquz kənddən ibarətdir, onların ən böyüyü Parakardır. Ermənistan İstintaq Komitəsi bildirib ki, Merdzavan kəndində baş verən atışma və qətlə bağlı cinayət işi başlanılıb.

Baş nazir Nikol Paşinyan hadisəni pisləyib. O, həlak olanların ailələrinə və Parakar sakinlərinə başsağlığı verib. Paşinyan vurğulayıb ki, ölkənin hüquq-mühafizə orqanları qısa müddətdə bu cinayətdə əli olan bütün şəxsləri müəyyən etməlidirlər.

Baş nazir həmçinin qeyd edib ki, Parakarda ardıcıl zorakılıq aktlarının qarşısını almaq üçün görülməli qabaqçalıq tədbirlər barədə təhlil aparılmalı və müvafiq nəticələr çıxarılmalıdır.

baxımdan, ABŞ-nin əsas diqqəti Yaxın Şərqdəki enerji dəhlizlərinin təhlükəsizliyinə və geosiyasi balansın qorunmasına yönəlib, Ukrayna isə əlavə təsir aləti kimi çıxış edir. Bu mürəkkəb və çoxsəviyyəli strategiya Tramp-Zelenski görüşünün yalnız geosiyasi prosesin davamı kimi qiymətləndirilməsinə imkan verir. Nəticə olaraq, Tramp-Zelenski görüşü yaxın perspektivdə kardinal dəyişiklik yaratmayacaq. Görüş ABŞ-nin geosiyasi strategiyasının bir hissəsi olaraq, diplomatik mesajların verilməsi, tərəflərin mövqələrinin nümayiş etdirilməsi və Avropa dövlətlərinin davranışının yönləndirilməsi

məqsədini daşıyır. Yaxın Şərqdəki proseslər sabilləşməyincə, Ukrayna cəbhəsində də tam həllin mümkün olmaması perspektivi mövcuddur. Tarixi təsir dairələrinin bərpası, regional güc balansının qorunması və aktorların yeni imkanlar axtarması görüşün strateji əhəmiyyətini artırır və diplomatik simvolizm xarakterini açıq şəkildə göstərir. Həmçinin bu görüş ABŞ-nin global geosiyasi manevrləri və strateji prioritetlərinin icrasında yalnız bir mərhələ olmaqla, daha geniş diplomatik və hərbi siyasətlərin çərçivəsinə daxil edilir".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanla Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) "Modon Holding"-i arasında "Şəhər içində şəhər" konsepsiyasının inkişafı üzrə əməkdaşlıq sazişi imzalanıb. Bu, Bakıda keçirilən I Azərbaycan Beynəlxalq İnvestisiya Forumu (AIIF-2025) çərçivəsində baş tutub. Sənədi iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və holdingin rəhbəri Cassem Mohammed Bu Ataba Al Zaabi imzalayıb. Proses Baş nazirin müavini Səmir Şərifovun və BƏƏ-nin investisiya naziri Məhəmməd Hassan Alsuvaydinin (Mohamed Hassan Alsuwaidi) iştirakı ilə baş tutub.

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovun sözlərinə görə, sənəd irimiqyaslı "Şəhərdaxili şəhər" layihəsinin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Bir neçə milyard dollarlıq investisiyaları nəzərdə tutan saziş Böyükşor gölünün ətrafında səhiyyə, ticarət, təhsil və mehmanxana infrastrukturunu ilə tamamlanan müasir sahil zonasının yaradılmasını nəzərdə tutur.

Qeyd edək ki, "Şəhər daxilində şəhər" konsepsiyasının əsası İkinci Dünya müharibəsindən sonrakı Almaniya-da qoyulub. Qərbi Almaniya-da dağıdılmış şəhərlər bu konsepsiya əsasında bərpa edilib. Konsepsiyanın əsas məqsədi dağılmış böyük şəhərlərin bərpasını hissələrlə həyata keçirmək, bu zaman genişlənmə deyil, sıxılma yolu ilə xərcləri azaltmaq olub. İlk dəfə divarla ikiyə bölünmüş Berlinin Qərbində bu konsepsiya əsasında komplekslər inşa olunmağa başlayıb. İlk layihə "Yaşıl arxipelaq" adlandırılıb, bol yaşıllıq dolu, bütün sosial-mədəni xidmətlərin bir arada cəmləşdiyi, yüksəkmərtəbəli binaların tikilməsi yolu kiçik ərazidə daha çox insanın yerləşdirildiyi böyük kompleks inşa edilib. Kompleksdə insanların təhsil, səhiyyə, sosial xidmətlərlə yerində təminatına şərait yaradılıb, əyləncə imkanları təmin edilib.

60-70-ci illərdə Almaniya-yadan başlayan proses tədricən Avropada inkişaf etdirilib, iri şəhərlərdə mərkəzdə sıxlığın aradan qaldırılması, ictimai nəqliyyata, sosial xidmətlərə düşən yükü azaltmaq məqsədilə müxtəlif yeniliklər edilib. 2000-ci illərin əvvəllərindən konsepsiya daha çox "yaşıllaşdırma" - enerjiyə, suya, yanacaq qənaət prinsipi önə çıxıb. Ağıllı texnologiyaların tətbiqi məsələsi də aktuallaşıb. Hazırda "Şəhər daxilində şəhər" vahid yaşayış kompleksi və ya məhəllə daxilində hərtərəfli infrastrukturun təmin edilməsini nəzərdə tutan müasir şəhərsalma konsepsiyasıdır. Bu o deməkdir ki, sakinlərin rahatlığı üçün məktəblər, uşaq bağçaları, təhsil mərkəzləri, idman qurğuları və idman meydan-

"Şəhər içində şəhər"

Bakıya nə vəd edir?

Bu layihələr elit qruplar üçün nəzərdə tutulur

çaları, mağazalar və ticarət mərkəzləri, xəstəxana və klinikalar, banklar və çoxfunksiyalı mərkəzlər, gözəllik salonları və daha bir çox obyektlər onların evlərinə piyada məsafədə kiçik bir ərazidə yerləşdirilməlidir. Bu, ümumi şəhər daxilində hərəkət sıxlığını azaldan mühüm alət kimi xüsusilə sıx məskunlaşmış şəhərlər üçün əla həll yolu hesab olunur və bu gün həm Avropada, həm də Şərqdə, xüsusən də Çində ondan geniş istifadə edirlər.

Rusiyada bu konsepsiya əsasında layihələrin həyata keçirilməsinə çoxdan başlanıb. Bir çox hallarda icra olunan layihələr Avropadakı layihələrdən ciddi şəkildə fərqlənir: 5-10 göydələndən ibarət komplekslərdə zəruri sosial, təhsil, səhiyyə, bank və sair xidmətləri təmin olunmayıb ki, bu da salınan komplekslərin "şəhər içində şəhər" prinsipi-nə uyğun gəlməməsinə səbəb olub.

Maraqlıdır ki, Ermənistan-da - İrəvanda klassik "Şəhər içində şəhər" layihəsinin icrasına 2024-cü ildən başlanıb. Layihə bütünlüklə özəl şirkətlər hesabına həyata keçirilir. 100 min nəfərin yaşaması üçün nəzərdə tutulan kompleks İrəvanın mərkəzi hissəsinə yaxın ərazidə tikilir. Layihələndirmə işlərinə Böyük Britaniya, ABŞ və İtaliya şirkətləri tender əsasında cəlb olunub. "Skyline" adlandırılan kompleks əsasən IT sektorunda çalışan şəxslərin məskunlaşması üçün nəzərdə

tutulur, infrastruktur onların tələbatına uyğunlaşdırılacaq. Verilən məlumata əsasən sifarişçi böyük IT şirkətlər olar layihə 2026-cı ildə tamamlanacaq.

Ümumiyyətlə, hazırda bu tip layihələr maddi imkanları böyük olan elit qruplar üçün nəzərdə tutulur. Bəzi hallarda sahələr üzrə - məsələn, İrəvanda kimi, hansısa spesifikasiya sahədə çalışan şəxslər üçün, bəzi hallarda isə qarışıq formada - imkanlı insanlar üçün həyata keçirilir. Amma bütün hallarda məqsəd insanların kompleksin ərazisində bütün ehtiyaclarının ödənməsi yolu ilə meqapolislərdə hərəkət intensivliyini azaltmaq olur.

Azərbaycana gəlincə, imzalanmada iqtisadiyyat nazirinin iştirakından aydın olur ki, Bakıdakı layihənin təşəbbüsçüsü özəl şirkətlər deyil, dövlətdir. Layihə barədə rəsmi məlumat çox məhdud olduğu üçün dövlətin onun icrasında rolunun nədən ibarət olacağı barədə dəqiq nəse söyləmək mümkün deyil. Lakin Azərbaycan təcrübəsini nəzərə alsaq, dövlətin layihə ərazisindəki yaşayış evləri, obyektlərin köçürülməsində, ərazinin infrastrukturla təminatında mühüm payının olacağını söyləyə bilərik. Layihənin fiziki icrasında isə dövlətin iştirak etməməsi, ən yaxşı halda dövlət-özəl tərəfdaşlığından istifadə olunması gözləniləndir.

Artıq açıqlanan bir sıra məlumatlar göstərir ki, Dərnəgüldə yerləşən tikinti baza-

rı layihə ərazisinə daxil olacaq. Yayılan məlumata görə, bazar Lökbatan ərazisində yaradılmış "Abşeron" Ticarət Mərkəzinə köçürülməkdir. Bununla bağlı məlumatlar mərkəzin fəaliyyətə başladığı 2022-ci ildən getsə də, Dərnəgül tikinti bazarında fəaliyyət göstərən sahibkarlar Lökbatana köçmək təklifini qəbul etmirlər. Bizimlə söhbətlərində bir neçə sahibkar "Abşeron" TM-in şəhərdən çox uzaqda yerləşdiyini, üstəlik, orada icarə şərtləri və qiymətlərinin yüksək olduğunu bildirirlər. Sahibkarlar qeyd edirlər ki, bazarın Dərnəgüldən Lökbatana daşınması Bakıda tikinti materiallarının qiymətinin xeyli bahalaşması ilə nəticələnməkdir: icarə-filan haqlarına görə.

"Abşeron" Ticarət Mərkəzi isə bəyan edib ki, Dərnəgül bazarındakı sahibkarların gəlişi üçün bütün müvafiq şərait yaradılıb: "Ticarət mərkəzində hazırda tam aktiv olan və yüksək alıcı axınına malik taxta-metal bazarının sahəsi genişləndirilərək 200 hektara çatdırılacaq.

Kompleks ərazisindəki emalatxanalar, taxta və metal materialların satışı üçün ayrılmış yerlər sahibkarlara bizneslərini rahatlıqla "Abşeron" Ticarət Mərkəzinə köçürmək imkanı verəcək.

Regionlara, Bakı şəhərinin mərkəzinə və ətraf ərazilərinə rahat və maneəsiz çıxış imkanları "Abşeron" Ticarət Mərkəzinin üstünlüklərindən biridir. Ticarət Mərkəzində həmçinin müştərilərin pulsuz

və rahat parkinq etmələri üçün geniş ərazilər fəaliyyət göstərməkdədir. "Abşeron" Ticarət Mərkəzi Dərnəgül ərazisindən köçəcək sahibkarlara təhlükəsiz, sığortalanmış biznes fəaliyyəti təmin edir. Ərazidə yerləşən bütün mağaza və anbarlar "Abşeron" Ticarət Mərkəzi tərəfindən tam şəkildə sığortalınır. 7/24 təhlükəsizlik nəzarəti ilə təmin olunan ərazidə yanğından mühafizə ilə bağlı bütün qabaqlayıcı tədbirlər görülmüşdür.

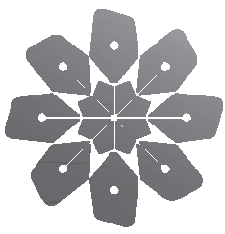
TM-in təmin etdiyi təhlükəsizlik şərtləri əslində zəruri şərtlərdir. Azərbaycanda bu və ya digər belə bazarlarda baş verən yanğınlardan zaman aydın olur ki, sahibkarlar nə obyektlərini, nə də mallarını sığorta etmirlər. Bu baxımdan, "Abşeron"-da bütün sənədləşmələrin qanuni aparılması sığortanın da yolunu açmış olacaq.

Xatırladaq ki, Böyükşor gölünün bir hissəsində suyun təmizlənməsi işləri Avropa oyunları ərəfəsində həyata keçirilib. Sonrakı mərhələdə ikinci hissədə də bu işin görülməsi deyilsə də, proses hələ başlamayıb. İmzalanan sənəddən təxmin etmək olar ki, layihədə gölün tam təmizlənməsi, ətrafı boyu kompleksin yaradılması planlaşdırılır. Bu isə Dərnəgül bazarı ilə yanaşı, gölün digər sahilindəki yaşayış məhəllələrinin də "plana düşməsi" demək olacaq. Bəzi məlumatlara görə, göldən Sabunçu qəsəbəsinə doğru ərazilərdə sahil xəttindən sonra iri nəqliyyat qovşağı yaradılacaq. Həmin ərazilər SOCAR-ın keçmiş mədən əraziləridir, çox sıx məskunlaşma getsə də, evlərin mühüm əksəriyyəti sənədləşdirilməyib. Layihə çərçivəsində ərazinin boşaldılması lazım gələrsə, bu faktor kompensasiya məbləğinə təsir göstərəcək. Bakının mərkəzində köçürülən evlərin hər kvadrat metrində 2700 manat təklif olunur. Şəhərin nisbətən kənarı sayılan Sabunçu Mədən adlanan bu ərazilərdə kompensasiya məbləğinin daha aşağı olacağı gözlənilir.

Həmin ərazidə yaşayan jurnalist Həbibə Abdullanın dediyinə görə, bu yay

onlara yaxın məhəllələrdə kimlərsə gəlib ölçmə-biçmə işləri aparılıb: "Bizim küçəmiz Ələsgər Ələkbərov adlandırılır bir neçə ildir. Hələ ki bura gələn olmayıb. Amma Balaxanı istiqamətində olan qonşu küçənin sakinlərinə yayda deyiblər köçürülməkdir. Ölçmə işləri aparılıb, 1200 manatdan qiymət deyilib. Bunu bizə sakinlər deyiblər. Gələnlərin hardan olduğunu vətəndaşlar bilmirlər, mən özüm araşdırıb öyrənmək istədim, lakin nə Sabunçu, nə də Balaxanı bələdiyyəsi cavab vermədi. Bildirdilər ki, onlar iştirak etməyiblər, nə də xəbərləri yoxdur prosesdən. Verilən kompensasiya məbləğinə gəlincə, təbii ki, razı olmayanlar olacaq. Çünki bildiyim qədər Olimpiya Stadionu tikiləndə 1250 manatdan verilib kompensasiya. Qeyd edim ki, bizim məhlə də həmin ərazinin bir hissəsidir. Stadion tikiləndə yarısı plana düşüb, yarısı qalıb. Hələ o vaxtdan söz-söhbət vardı ki, buralar da plana düşəcək, bu ərazidə idman-tibb mərkəzi tikiləcək, yol qovşaqları salınacaq. Olimpiya Stadionu 2015-ci ildə təhvil verilib, tikintisi ən azı 3 il davam edib. 2011-2012-ci illərdə əhali köçürülmüşdür. O dövrdə verilən kompensasiyadan daha azını təklif etmək mümkün deyil. Yəqin ki, ötən yay qonşu məhlədə ölçmə-biçmə işləri öz fəaliyyətə başlayıb və real iş məqamında təklif edilən kompensasiya hər kəsin ürəyincə olacaq. Bəs biz buradan köçmək istəyirikmi? Əslində yaşadığımız ərazidə yeganə problem evlərin sənədləri məsələsidir. Buralar neft ərazisi kimi tanınır, lakin minlərlə ailə məskunlaşıb, infrastruktur layihələr reallaşdırılıb, məktəblər fəaliyyət göstərir. Şəhərə yaxınlığı sakinlər üçün komfordur. O baxımdan çox adam könlüsüz razılaşacaq buradan köçməyə. İnsanların rahatlıqla çıxması üçün verilən kompensasiya eyni şəraitdə ev almağa çatmalıdır".

□ Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Medlanın İnkişafı
Agentliyi**

**Gənc nəslin milli mənlək şüurunun
inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik
hisslərinin tərbiyəsi**

Gənc nəslin milli mənlək şüurunun inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik hissələrinin tərbiyəsi hər bir dövlətin uzunmüddətli inkişaf strategiyasının əsas sütunlarından biridir. Xalqın gələcəyini müəyyən edən məhz gənclərdir və onların mənəvi dəyərlərlə zəngin, milli kimliyinə bağlı şəkildə formalaşması dövlətin sabitliyi və müstəqilliyinin qorunması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Tarixi təcrübə göstərir ki, xüsusilə 1990-cı illərin əvvəlində Azərbaycanda yaşanan ictimai-siyasi xaosun əsas səbəblərindən biri də gənclərlə işin düzgün qurulmaması idi. Gənclərin ideoloji boşluqda, məqsədsiz və istiqamətsiz qalması dövlətçiliyə ciddi təhlükə yaradırdı. Məhz bu səbəbdən müasir mərhələdə milli şüurun gücləndirilməsi, Vətənə bağlı, sağlam düşüncəli və fəal gəncliyin yetişdirilməsi dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri kimi ön plana çıxır.

Deputat Azər Badamov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, gənc nəslin milli mənlək şüurunun inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik hissələrinin tərbiyə olunması dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biri olaraq qalır. Onun sözlərinə görə, Ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra gənclərlə fəal işin aparılmasına, koordinasiya olunmuş şəkildə istiqamətləndirilməsinə

başlandı: "Belə ki, 1994-cü ildə Gənclər və İdman Nazirliyinin yaradılması, 1996-cı ildən başlayaraq gənclər forumlarının keçirilməsinə başlanması gənclərimizin qarşısında müəyyən vəzifələrin qoyulması üçün şərait yaratdı. Azərbaycan gəncləri vətənpərvərdir, sadəcə, onların vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasında boşluq yaranmamalıdır. Bu baxımdan, ölkəmizin hər bir guşəsində yaradılmış gənclər evləri gənclərlə iş aparılmasında xüsusi rol oynamağa başladı. Belə ki, gənclərimiz özünü təhiss etməyərək Vətənə sevgi ilə böyüdü. Azərbaycanda idmana ayrılan diqqət də gənclərin vətənpərvərlik ruhunda inkişafına xidmət edən amillərdəndir. Belə ki, dövlətin hesabına idman kompleksləri tikilərək gənclərimizin istifadəsinə verildi. Gənclərimizin sağlam və kamil böyüməsi üçün imkanlar formalaşdırıldı. Bu gün Azərbaycan gənclərinin dünyanın idman və mədəni

Milli şüur, vətənpərvərlik

"Gəncləri yoldan çıxartmağa çalışan qüvvələr var"

YENİ MÜSAVAT
N 172 (8782) 25 sentyabr 2025

Azər Badamov: "Azərbaycanın güclənməsi naminə onların yanında olmalıyıq"

arenalarında himnimizi səsləndirməsi və üçrəngli dövlət bayrağımızı dalğalandırması hər birimizə qürur verir".

A.Badamov xatırlatdı ki, Azərbaycan gəncliyinin qarşısında torpaqların işğaldan azad edilməsi kimi böyük bir vəzifə dayanırdı: "Torpaqlarımız işğal altında olduğu dövrdə hər bir uşaq Şuşada üçrəngli dövlət bayrağımızın dalğalandırılması ruhunda böyüyüb. Məhz Prezident İlham Əliyevin rəhbər

liyi altında böyüyən gəncliyimiz qəhrəmanlıq göstərərək Azərbaycanı qalib ölkəyə çevirdi. Onu da qeyd etməliyəm ki, sinəsini düşmən gülləsinə sipər edərək torpaqlarımızı işğaldan azad edən gənclərimizin əksəriyyəti torpaqlarımızın işğal altında olduğu dövrü görməyib, amma onlara aşılana vətənpərvərlik ruhu və milli mənlək şüuru gənclərimizi Vətən fədailərinə çevirdi. Bu gün torpaqlarımız azad olunub, ərazilərimizdə suve-

renliyin bərpa olunmasına baxmayaraq gənc nəslin tərbiyəsində boşluq yaranmamalıdır. Milli mənlək şüurunun və vətənpərvərlik ruhunun tərbiyəsi istiqamətində işlər davamlı şəkildə aparılmalıdır. Məhz Vətənə sevmə və gələcəyimizi etibar edə biləcəyimiz gəncliyimiz sayəsində müstəqilliyimiz əbədi olacaq".

Deputat diqqətə çatdırdı ki, xaricdən gəncləri yoldan çıxartmağa və onların şüurunun zəhərlənməyə ça-

lışan çirkin qüvvələrin fəaliyyəti həmişə olub və olacaq: "Həmin qüvvələr gənclərin milli mənəvi şüurunun inkişaf etdirilməsində boşluğun yaranmasını gözləyirlər. Amma dövlət olaraq hər birimiz buna imkan verməməli və doğma Azərbaycanımızın güclənməsi və inkişafı naminə gənclərimizin yanında olmalıyıq. Yeni bu istiqamətdə aparılan siyasətin konkret sərhədi və ya yetərliyi olmamalıdır. Hər zaman gənclərin yanında olmalı, onlara dəstək göstərərək təcrübəmizi bölüşməli, keçdiyimiz çətin günlər və bu günün qazandırdığı nailiyyətlərimiz haqqında məlumatlandırılmalıyıq. Gənclərimizin milli-mənəvi şüurunun inkişafında təhsil müəssisələri xüsusi rol oynamalıdır, çünki hər bir şagird məktəb skamyasında oturduğu andan Vətəni və milli kimliyimizi hiss etməli və özündə yaşatmalıdır. Bu baxımdan orta və ali məktəblərdə gənclərin milli mənəvi şüurunun inkişafı istiqamətində xüsusi proqramlar hazırlanmalı, tədbirlər təşkil olunmalıdır. Gənclər heç zaman özünü təhiss etməyərək Vətənə sevgi ilə böyüdü. Azərbaycanda idmana ayrılan diqqət də gənclərin vətənpərvərlik ruhunda inkişafına xidmət edən amillərdəndir. Belə ki, dövlətin hesabına idman kompleksləri tikilərək gənclərimizin istifadəsinə verildi. Gənclərimizin sağlam və kamil böyüməsi üçün imkanlar formalaşdırıldı. Bu gün Azərbaycan gənclərinin dünyanın idman və mədəni

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Nigar HƏSƏNLİ

Gec evliliyin sirri: analarmı? - sosioloq deyir ki...

"Çox hallarda oğlanlar yaxşı qız, qızlar isə deyirlər ki, yaxşı oğlan tapılmaz. Maraqlıdır ki, yaxşı oğlan və qızlarımız da var. Amma axtarışlar harada gedir, bax bu böyük bir sualdır".

Bu sözləri aparıcı Ayten Səfərova "Xəbər ertəsi" proqramında deyib. Ayten anaların oğullarının ailə qurmasına mane olduğunu bildirib: "Oğlanlar bilirsiniz niyə qız tapa bilmir? Anası burun büzür, deyir ki, "Bunu bəyənirsən, bizə gəlin bu olacaq?" Baxırsan ki, oğlan artıq gəlib baba yaşına çatıb. Ona görə də övladların özünə seçim etmək lazımdır. Bəzən baxırsan ki, elə bil gəlini bütün ailə üçün getirirlər. Sanki bütün ailə qızla evlənir".

Statistika onu göstərir ki, təkə ölkəmizdə deyil, dünyada gənclər evliliyi gecikdirməyə, uşaq sahibi olmamağa və tək yaşamağa üstünlük verirlər. Əvvəlki illərə nisbətən gənc oğlanlar 23-24 yaşda deyil, daha gec yaşda evlənməyə üstünlük verirlər.

Evliliklərin azalması, niyə yaşının və yaşının olmamasının artması ilə bağlı aparılan araşdırmalarda gənclərin evliliyə başlaya bilməməsinin

səbəbləri arasında ali-məntlər, evliliklərdəki neqativ nümunələr, maddi sıxıntılar, işsizlik, dolanışığın bəha olması göstərilir. Bəzən boşanmalara da anaların səbəb olduğu deyilir.

Bəs telejurnalist nə dərəcədə haqlıdır?

Mövzu ilə bağlı **sosioloq Üzeyir Şəfiyev** "Yeni Müsavat"a danışdı. Onun fikrincə, bu dəyişiklik sırf seçim və ya gender amili ilə bağlı deyil, daha çox ictimai-sosial faktorlarla əlaqədardır: "Mən düşünürəm ki, oğlanların gec ailə qurmasının əsas səbəbi seçim ilə bağlıdır. Sadəcə olaraq, indi evlənmək yaşı həm oğlanlar, həm də qızlar üçün yüksəlib. Əvvəllər belə bir stereotip var idi ki, "tez oyananla tez evlənən qazanır". Xüsusilə qızlar 18 yaşa çatanda ərə verilir. Lakin indi cəmiyyət dəyişib. Gənclər əvvəlcə təhsil almağa, karyera qurmağa, mənzil şəraiti əldə et-

məyə çalışır, yalnız bundan sonra evlənməyi düşünür-lər".

Sosioloq hesab edir ki, bu prosesin müəyyən qədər müsbət tərəfləri də var: "Çünki gənclər ailə qurmazdan əvvəl müstəqillik qazanır, öz ayaqları üzərində durmağı bacarı, stabil iş və gəlir əldə edirlər. Bu isə ailə münasibətlərində daha sağlam başlanğıc deməkdir.

Amma digər tərəfdən, ümumiyyətlə, gənclər arasında ailəyə marağın azalması müşahidə olunur. Məsələ tək-cə "gec evlənmək"də deyil, həm də "ümumiyyətlə evlənmək istəməmək"də özünü göstərir. Bu gün bir çox gənc ailə və uşaq məsuliyyətindən qaçır. Onlar daha sərbəst, rahat və əyləncəli həyat tərzinə üstünlük verirlər. Boşanmaların artması da onları qorxu-

dur. Çoxları düşünür ki, evlənəndən sonra, sonu boşanma ilə bitə bilər. Gənclər ünsiyyət ehtiyaclarını daha çox sosial şəbəkələr və virtual platformalar vasitəsilə qarşılayır. Necə ki, Yaponiyada və Çində "subaylıq sindromu" yayılıb, Azərbaycanda da oxşar meyillər getdikcə güclənir".

Sosioloq qeyd edib ki, valideyn müdaxiləsi daha çox ötən əsrin 70-80-ci illə-

rində var idi, bəzən valideynlər oğlanlarını evlənməyə məcbur edirdilər: "Tez evlənmək lazımdır" fikri adət-ənənənin diktəsi idi. İndi isə bu təsir minimuma enib, gənclər öz qərarlarını daha sərbəst şəkildə verirlər.

Valideynlərin təsirinin azalması da gənclərin gec evlənməsinin səbəblərindən biridir. Əvvəllər ailələr "yaşın çatıb, evlənməlisən" deyərək təzyiq göstərirdi. İndi isə gənclər öz həyatları barədə daha müstəqil qərar verirlər. Bu isə həm müsbət, həm də mənfi nəticələr doğurur".

Ekspert hesab edir ki, gənclərin ailə qurmaqdan çəkinməsinin əsas səbəblərindən biri də sosial-iqtisadi şəraitlə bağlıdır: "Mənzil problemi, yüksək həyat xərcləri, işsizlik və ya qeyri-sabit iş şəraiti gəncləri evliliyi təxirə salmağa vadar edir.

Əgər əvvəl ailə qurmaq cəmiyyətin əsas "trendi" idisə, indi rahat həyat, şəxsi inkişaf və fərdi azadlıq gənclər üçün daha cazibədar görünür. Bu meyil getdikcə daha da güclənir".

Xatidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

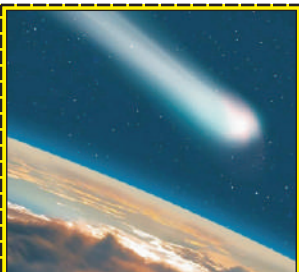

ÜSAVAT

Son səhifə

N 172 (8782) 25 sentyabr 2025

S
e
n
t
y
a
b
r

Yeni kometa tezliklə Yerə yaxınlaşacaq

Yeni "Lemmon" kometası oktyabrın 21-də Yerə ən yaxın məsafədən keçəcək. Bu barədə Rusiya Elmlər Akademiyasının Kosmik Tədqiqatlar İnstitutunun Güneş Astronomiya Laboratoriyası məlumat yayıb. "Oktyabrın 3-də göy cismi 150 milyon km, oktyabrın 21-də isə Yerdən ən yaxın məsafə - 90 milyon km-dən keçəcək", - laboratoriyanın Telegram kanalında qeyd olunub. Bildirilir ki, kometa 10-14 gün ərzində beşinci magnitudaya çatacaq ki, bu da onu ulduzu səmada binokl ilə müşahidə etməyə imkan verəcək.

Hamilə olduğunu doğuş zamanı öyrəndi

ABŞ-də qeyri-adi olay yaşanıb. ABŞ-nin Chesterfield bölgəsində yaşayan Becca Johnson üçüncü uşağına hamilə olduğunu doğum vaxtı bilib. Johnson deyib ki, doqquz ay ərzində hamilə olduğunu bilməyib. İlk dəfə sentyabrın 9-u qərribə narahatlıq hiss edib. O səhər alt qarın hissəsində o qədər güclü ağrı hiss edib ki, xəstəxanaya gedib.

Həkimlər qadının şikayətlərini dinlədikdən sonra böyrək problemi və ya yumurtalıq kisti şübhəsini irəli sürüblər. Həkimlərlə danışarkən Johnson dünyaya uşaq gətirib. Məlum olub ki, o səhər ağır əslində doğuş sancıları imiş. Johnson üçün üçüncü uşağının doğulmasını möcüzə hesab edir. Qadın bildirib ki, evliliyinin ilk illərində o və həyat yoldaşı sonsuzluq müalicəsi almış olub. 2016-cı ildə ilk dəfə uşaq dünyaya gətirib, lakin həkimlər bunu sadəcə təsadüf hesab ediblər. Həmin vaxt həkimlər ikinci hamiləliyin ehtimalının az olduğunu bildiriblər, amma 2024-cü ildə o, ikinci qızını doğub.

Pazl yığmağın gizli faydaları açıqlandı

Pazl yığmaq tək əyləncə deyil, həm də beynin effektiv məşqidir və demensiya riskini əhəmiyyətli dərəcədə azalda bilər. Oxu.Az-ın "360.ru" Telegram kanalına istinadla verdiyi məlumata görə, bu barədə britaniyalı profes-

sor Roksi Karer bəyan edib. Onun sözlərinə görə, pazl yığarkən beyin bir neçə əsas bölgəni eyni anda işə salır: görmə, assosiativ və yaddaş funksiyalarından məsul zonalar aktiv olur. Bu kompleks fəaliyyət beynə qan axınını artırır, hətta zədələnməyə baş-

layan damarları da qidalandırır. Nəticədə koqnitiv funksiyalar daha uzun müddət qorunur.

Professor həmçinin pazl yığmağın sosial faydalarına diqqət çəkir. Xüsusilə yaşlı insanlar üçün birgə pazl yığmaq tək cə zehni fəaliyyəti gücləndirmir, eyni zamanda tənhalığı aradan qaldırır və sosial əlaqələri möhkəmləndirir. "Beləliklə, sadə bir məşğuliyyət həm beyninizi gücləndirir, həm də gündəlik həyatınızı daha zəngin edir. Pazl yığmaq həm əyləncə, həm də sağlamlıq üçün əla vasitədir", - deyər mütəxəssis sözlərini yekunlaşdırıb.

Evlər indi kartondan tikiləcək - gələcəyin materialı təqdim olundu

Avstraliyalı mühəndislər inşaat sektorunda böyük dəyişikliklərə yol açacaq yeni material təqdim ediblər. Onların sözlərinə görə, bu material tamamilə ekoloji cəhətdən təmizdir, az xərc tələb edir və əzmərtəbəli binaların tikintisi üçün kifayət qədər dayanıqlığa malikdir. Yeni konsepsiyanın ideyası sadədir: ənənəvi kərpic və betondan istifadə etmək əvəzinə, xüsusi karton qabıqlar torpaqla doldurularaq sıxılır. Beləliklə, tikinti sahəsinə tonlarla kərpic və beton daşınmasına ehtiyac qalmır - inşaatçılar sadəcə yüngül karton götürürlər, əsas material isə yerində əldə olunur. Lakin hələlik bəzi suallar açıq qalır. Mühəndislər karton "kərpiclərin" bir-birinə necə birləşdiriləcəyi və belə evlərin yağışa qarşı davamlılığı barədə ətraflı məlumat verməyiblər. Görünür, bu məsələ yaxın gələcəkdə açıqlanacaq. Ekspertlərin fikrinə, layihə uğurlu olarsa, tikinti sənayesində ekoloji və iqtisadi baxımdan yeni dövr başlaya bilər.

Moskvada maraqlı toy: 96 yaşlı bəy və 91 yaşlı gəlin

Moskvada bu il ən yaşlı gəlin və bəy qeydə alınıb. Rusiya paytaxtında 96 yaşlı kişi 91 yaşlı qadınla evləniib. Məlumatla görə, 60 yaşdan yuxarı insanlar arasında nikahların payı adətən aşağı olsa da, bu il Moskvada yaşlı cütlüklər arasında təxminən 1200 nikah qeydə alınıb. Statistika göstərir ki, şəhərdə gəlinlərin cəmi 2 faizi, bəylərin isə 3,5 faizi bu kateqoriyaya düşür. Bildirilir ki, hazırda Moskvada nikaha girən gəlinlərin orta yaşı 33,2, bəylərin yaşı isə 35,3-dür.

Bunları bilirsinizmi?

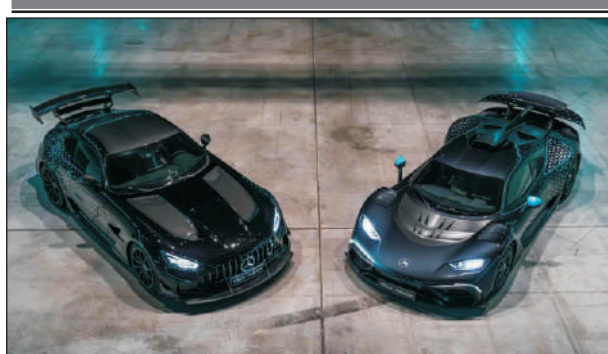
- * Bədənimizdəki damarların ümumi uzunluğu 96 min kilometrdir. Bu uzunluqla dünyanı 3 dəfə dolaşmaq olar.
- * İnsan gözü o qədər həssasdır ki, əgər dünya düz olsaydı, 60 km uzaqdakı şam işığını görə bilərdi.
- * İnsan beyni dəqiqədə 1000 kəlmə oxuya bilər.
- * İnsan saç 12 ton çəkisi olan yük qaldıra bilər.
- * İnsan bədənindən 30 dəqiqədə çıxan enerji ilə 4 litr su qaynatmaq olar.
- * İnsan bədənində şimpanzədə olan qədər tük var. Lakin onların çoxu görünür.
- * İnsan sümüyü qranit kimi möhkəmdir. Sümüklər 9 ton yük qaldıra bilər.
- * İnsan beyni kompüter olsaydı, saniyədə 38 katrilyon iş görə bilər. Dünyanın ən güclü kompüterləri olan "BlueGene" bu rəqəmin 2/1000 görə bilər.
- * Körpələrin əksəriyyəti mavi gözlü doğulur. Lakin ultrabənövşəyi işıqların təsirindən rəng dəyişir.
- * Bir dirnağın tam böyüməsi üçün 6 ay lazımdır.
- * Böyrəklərimizdə 2 milyona yaxın filtr var ki, onlar da hər dəqiqədə 1,3 litr qan təmizləyir.
- * Hər bir insanın özünə xas qoxusu var. Bu qoxu ancaq əkilərdə eyni ola bilər.
- * Çox yuxu görmək yüksək IQ səviyyəsindən xəbər verir.
- * Səhər yuxudan duranda 1 sm daha uzun oluruq. Bunun səbəbi onurğa qığırdıqlarımızın gün boyunca yığılmasıdır.
- * Bədənimiz hər saniyə 25 milyon yeni hüceyrə istehsal edir.
- * İnsan beyni bütün bədən oksigeninin 20 faizini təkbəşinə istifadə edir.
- * Bəzi qadınlar çox insanla müqayisədə dünyanı daha rəngli görürlər.
- * İnsanların əksəriyyətində 3 tip rəng qəbuledici olsa da, az qism qadınlarda bu say 4-5 arasında olur.

Rusiyada inəklərin beyninə çip yeridildi - nəticələr gözlənilməz oldu

Rusiyada inəklərin beyninə çip implant edilib, bununla da heyvətamiz nəticələr əldə olunub. Bu barədə "360.ru" Telegram kanalı xəbər yayıb. Yeni texnologiya heyvanların ənsə nahiyyəsinə elektrodların yerləşdirilməsinə əsaslanır. Mütəxəssislərin açıqlamalarına görə, bu üsul gözlənilməz şəkildə inəklərin stress səviyyəsini aşağı salıb, beyin aktivliyini artırıb və istəhalarını yaxşılaşdırıb - beləliklə, onların süd istehsalı əhəmiyyətli dərəcədə artıb.

Təcrübə süni intellekt və heyvan texnologiyaları sahəsində fəaliyyət göstərən "Neyroroqi" şirkəti tərəfindən həyata keçirilib. "Yeni texnologiya süd heyvandarlığında məhsuldarlığın əhəmiyyətli dərəcədə artırılması üçün perspektivlər açıq", - deyər şirkətdən vurğulanıb.

Nadir avtomobillər hərraca çıxarılır

Iki superkar - "Mercedes-AMG One" və "Mercedes-AMG GT Black Series Project One Edition" avtomobilləri bu ilin oktyabrında Münhendə keçiriləcək "RM Sotheby's" hərracına çıxarılacaq.

Oxu.Az Auto.ru-ya istinadən xəbər verir ki, onlardan biri Nürburqinq rekorduna sahibdir.

Avtomobillərin 2.75 milyon dollardan 3.4 milyon dollara qədər qiymətə satılacağı təxmin edilir.

Hibrid "Mercedes-AMG One" 1.6 litrlik V6 turbomühərriki (574 at qüvvəsi) ilə təchiz edilib. O, həmçinin dörd elektrik mühərrikinə malikdir. Mühərriklərin ümumi gücü 1063 at qüvvəsidir. Avtomobil məhdud sayda - 275 ədəd istehsal olunub. "Mercedes-AMG GT Black Series Project One Edition" isə 730 at gücü hasil edən 4,0 litrlik tvn-turbo V8 mühərriki ilə təchizdir. Satışa çıxarılan model 2027-ci ilin mart ayına qədər zavod zamanətinə sahibdir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Emil SALAMOĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500